

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLII | NÚM. 2184
2,90€ | 1 AGOST 2021

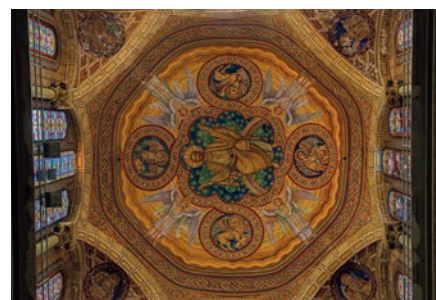
Agustí Codinach

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P 3 i 8-12)

Vellesa amb sentit

La pandèmia deixa uns aprenentatges valuosos
en relació amb la tercera i quarta edat

P 24-27

Ruta espiritual a Santa Eulàlia
de Gironella

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL-LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

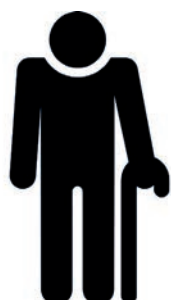
(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Papes i ancianitat

La major esperança de vida i la resistència que molts tenim a envellir fa que sovint a l'Església i a la resta de la societat sempre que parlem d'ancians sembla que parlem d'altres persones, quan tots o som vells o som candidats a ser-ne un dia més o menys llunyà. Afortunadament, el papa Francesc, de vuitanta-quatre anys, ho té ben assumit: no sols ha instituït la Jornada Mundial dels Avis i de la Gent Gran, sinó que parla als ancians amb realisme i en primera persona: «Soc molt conscient que aquest missatge t'arriba en un moment difícil: la pandèmia ha estat una tempesta inesperada i violenta, una dura prova que ha colpejat la vida de tots, però que a nosaltres ens ha reservat un tracte especial, més dur. Molts de nosaltres hem emmalaltit, i tants s'han anat o han vist apagar-se la vida dels seus cònjuges o dels seus éssers estimats.»

No és quelcom nou, tothom sap que el Papa és un ancià que, a més, ha tingut i té importants problemes de salut. En la seva joventut, va perdre la part superior d'un pulmó per una infecció, també pateix ciàtica, la qual cosa el fa caminar amb una coixesa visible i, recentment, ha estat sotmès a una operació quirúrgica, important, de divertícles. I no ha tingut cap inconvenient que s'anunciés públicament que anava a ser intervingut ni de presentar-se amb cadira de rodes a la sortida de l'Hospital saludant el personal sanita-

ri. Aquesta normalitat de mostrar que els Pontífexs no són superhomes ha estat un tret comú dels darrers papes: a sant Joan Pau II, el 2001, quan tenia 81 anys, li fou diagnosticada la malaltia de Parkinson. Tot i que fins al 2003 el Vaticà no ho va reconèixer públicament, ell va continuar compareixent públicament, malgrat la dificultat de parlar més d'unes poques frases a la vegada, o fins i tot, cap. Fins que va poder, i malgrat tenir problemes d'oïda i patir osteoartrosi severa, va seguir recorrent el món, tot i que rares vegades caminant en públic. Benet XVI té 94 anys i, malgrat la seva renúncia als 85, ha continuat també mostrant-se públicament: la seva debilitat és palesa i la seva veu pràcticament inaudible, no hi sent, ha tingut erupcions al rostre, ha d'anar amb cadira de rodes, però continua rebent els nous cardenals i, fins fa ben poc, permetent que el fotografiïn. El seu biògraf Peter Seewald ha afirmat que Joseph Ratzinger ha fet testament i que ha escollit el lloc de la basílica de Sant Pere on vol ser enterrat.

No es tracta de reivindicar la gerontocràcia ni d'aferrar-se al poder, però el fet és que avui d'altres líders mundials continuen en exercici malgrat la seva edat avançada i, en general, sense amagar les limitacions ni les xacres. Tots hauríem d'aprendre a viure amb realisme la pròpia edat i a preparar-nos serenament per al nostre final en aquest món.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

13
Vida eclesial

22
Opinió

24
Rutes espirituals

28
Carta dominical

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

35
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Les tradicions ancestrals del Benín i Burkina Faso

PÀGINA 16-18

38
Josep de Natzaret, lectura iconogràfica

Laila Karrouch, autora del llibre «Que Al·là em perdoni»

PÀGINA 36-37

Santuari de Santa Magdalena

PÀGINA 35

47
Jordi Pacheco, director del documental sobre Llorenç Gomis

La setmana en tuits

NÚRIA ICETA
@NURIAICETA

Editora de «L'Avenç»

Obscè tot això de Jeff Bezos. M'ha vingut al cap allò que no és més net qui més neteja sinó qui menys embruta. Dit això, benvinguts siguin els 85 milions d'euros de retorn social

ANNA RAMIS ASSENS
@ANNARAMISASSENS

Pedagoga

Avorrit-se és bo i necessari! Sobretot: cal no impedir-ho posant pantalles davant del nas de les criatures! #deOa3pantallesRES

FERNANDO REDONDO
@FERNANDOREDONDO

Deixeble missioner

Quina alegria! Cristina Inogés serà part de la Comissió Metodològica del Sínode sobre el tema de la si-

nodalitat juntament amb cinc laics, una religiosa i dos religiosos

ASSUMPTA CASADEJÚS
@MASSUMPTA

Catequista, llicenciada en Dret

Un 44% dels metges són objectors de consciència davant l'avortament. Tant de bo les seves raons puguin convèncer moltes dones a no voler interrompre una vida que està en camí

JAUME PADRÓS
@JAUMEPADROS

President del Col·legi de Metges de Barcelona

Aquesta cinquena onada, més enllà del que ha estat d'específic a Catalunya, està evidenciant l'existència d'un divorci inquietant entre el que estem vivint els professionals sanitaris i el sistema, i una part de la societat i del discurs polític

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
 Coordinador d'informatius

Viure la malaltia

El bisbe auxiliar de Barcelona Toni Vadell va anunciar el 16 de juliol que té un tumor al pàncrees, detectat ara fa unes setmanes en unes proves rutinàries. Haurà d'estar un temps en tractament de quimioteràpia i possiblement l'hauran d'operar. A Ràdio Estel, ens vam fer ressò de la notícia des que es va saber. «Demano al Senyor poder afrontar aquest moment de malaltia sentint la seva companyia, intuïnt que tot això és una crida amorosa d'ell per estimar-lo més i seguir-lo. La rebo com una missió, la d'estar més a prop de la seva creu, sota la protecció de la Mare de Déu i demanant la intercessió del beat Joan Roig i Diggel», explicava a la carta.

A la missa diària que oferim, el mateix dia, el també auxiliar de Barcelona Xavier Vilanova, que presidia el funeral per la seva mare, traslladava als creients l'agraïment pels missatges d'afecte i el compromís de seguir pregant tots per la salut del bisbe Toni. Uns dies després, Vadell va revelar que havia rebut una trucada del papa Francesc en què li desitjava «que vagi bé la quimioteràpia», alhora que li mostrava la seva proximitat.

Zoom

EDUARD BRUFAU

Les catastròfiques inundacions que han afectat el centre d'Europa han deixat un balanç provisional d'uns 200 morts, xifra que es podria més que doblar perquè encara hi ha 240 persones desaparegudes. Quantitats de víctimes com aquestes fins ara eren pròpies dels llocs més pobres del planeta, però països com Alemanya o Bèlgica han constatat que d'ara endavant aquests fenòmens poden ser cada vegada més freqüents també a Europa.

L'efemèride de la setmana

4 d'agost del 1880: el papa Lleó XIII proclama sant Tomàs d'Aquino patró de totes les escoles catòliques del món.

DES DEL MONESTIR

«Traditionis Custodes»

LLUÍS SOLÀ

Monjo de Poblet

L'endemà de la publicació del *motu proprio Summorum Pontificum* de Benet XVI (2007) vaig llegir un comentari sorprenent a *Catalunya Cristiana*, en el qual l'autor afirmava, celebrant la liberalització de l'ús del missal de sant Pius V, que, de fet, el missal de Pau VI havia suposat un trencament de la tradició de l'Església. Aquesta afirmació, falsa, em va marcar molt aleshores, i em va doldre, però, de fet, m'ha ajudat a acollir, valorar i estimar la litúrgia reformada, en la seva expressió més genuïna, el missal de sant Pau VI, com una baula preciosa d'aquesta tradició, la que ens hi relliga a nosaltres, ara i ací, des del nostre present.

Jesucrist es fa el nostre contemporani, no podem anar enrere en el temps per trobar-lo. És per això que em va desconcertar el fet que es po-

sessin en paral·lel dues expressions litúrgiques, una del passat (la forma extraordinària), i una del present (la forma ordinària), amb l'esperança que ambdues s'enriquessin mútuament, cosa que, ben mirat, no era ni ha estat possible.

He rebut amb una alegria immensa aquestes paraules del papa Francesc: «Els llibres litúrgics promulgats pels sants pontífexs Pau VI i Joan Pau II, d'acord amb els decrets del Concili Vaticà II, són l'única expressió de la *lex orandi* del ritu romà» (*Traditionis Custodes*, art. 1). I aquestes altres: «Qualsevol persona que vulgui celebrar amb devoció segons la forma litúrgica anterior no tindrà dificultats per trobar en el missal romà reformat segons la ment del Concili Vaticà II, tots els elements del ritu romà, en particular el cànon romà, que constitueix

un dels seus elements més característics» (*Carta del papa Francesc als bisbes de tot el món*, 16 juliol 2021).

Paraules que, d'altra banda, comporten l'exigència, per part dels bisbes i superiors religiosos, de vetllar perquè en totes les parròquies i llocs de culte se celebri la litúrgia renovada dignament i en fidelitat estricta a les normes dels llibres litúrgics i a l'esperit de la *Sacrosanctum Concilium*: és per als preveres que l'han de celebrar un deure ineludible, i per als batejats que hi hem de participar, un dret que ningú no ens pot refusar.

Jesucrist es fa el nostre contemporani, no podem anar enrere en el temps per trobar-lo

JESÚS RENAU

Jesuïta

PENSANT-HO MILLOR

La mida de la vida

Avui ha sigut un dia agitat. Per fi hi ha silenci a casa nostra. El Ramon fulleja el diari i la Montse sembla que repassa els apunts, encara que, de tant en tant i per uns instants, el cap li cau mig adormit.

—Montse, mira què diu la «contra» del diari d'avui: «Un dia és la mida de la vida com un metre ho és de la distància.»

La Montse se'l mira amb insinuada ironia i li diu:

—Ja t'he dit moltes vegades que a la teva pròxima reencarnació et dediquis a la filosofia —i torna a mirar els papers ben amarats de ganes de dormir.

El Ramon, ara, ha deixat de llegir el diari i, com perdent-se en l'infinit en el seu interior, comença a madurar la frase que ha llegit. EL DIA ÉS

LA MIDA DE LA VIDA. El dia que vaig néixer, el dia que marxaré d'aquest món. Entre el primer i el darrer... dia a dia... un avui que arriba després del de l'ahir i que va caminant cap a demà. No hi ha escapada, no hi ha sortida. El que ja ha passat, on és? El que vindrà, arribarà? Com a segur tan sols tinc aquest dia, millor dit, tinc l'ara.

Quin sentit vull donar al que em resta de vida? Serà com una repetició de tot l'anterior? Com

El que ja ha passat, on és? El que vindrà, arribarà? Com a segur tan sols tinc aquest dia, millor dit, tinc l'ara

diuen: «més o menys el mateix»? M'urgeix un canvi? Necessito un canvi? Aquesta monotonia dels dies iguals, aquesta realitat de la meitat de la vida, aquesta llibertat condicionada, tanta tasca només per quedar bé, la dependència de les opinions dels altres... i què m'es-teu dient?

Ara sento que la Montse, des de l'habitació, em diu:

—Ramon, no vens a dormir?

No, encara trigaré una mica; em sento capficat i buit. Tants esforços, tants maldecaps, tants cops a l'aire, i per què? Sí, Déu meu, m'urgeix un canvi, vull viure amb més profunditat. Digue'm, si us plau: per on començo?

Ara, començo... Avui és el millor dia per fer-ho.

UN NOU LLINDAR

Altres pandèmies que preocupen tant o més

La pandèmia ha estat i continua sent una oportunitat per repensar actituds i comportaments

**SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA**
Bisbe de Mallorca

Era a principis de l'any passat, just el coronavirus estava fent la seva aparició a escala mundial i la paraula *epidèmia* era substituïda per una altra paraula, *pandèmia*, quan apareixien unes estadístiques que feien esgarriar i donaven notícia de les diferents pandèmies que assotaven infinitat de països, especialment del tercer món, els països més pobres. La pandèmia del coronavirus no era la més forta ni extensa, la gent més afectada per pandèmies sabia suportar-les i estaven acostumats a enfrontar-s'hi. En pocs mesos, les xifres es disparaven i es passava de centenars a milions de morts. Avui, passat un any mig, encara s'està lluitant amb molts mitjans de prevenció, però a la vegada és constant la crida a la responsabilitat personal amb vista a la repercussió social.

Fa poc se'ns feia aquesta pregunta en un programa televisiu: «La pandèmia, ens està fent millors?» Les respostes han estat moltes i ens ha donat peu a aprofundir en allò que és més essencial de tot el que hem viscut, tant si ho hem buscat com si ens ha sobrevingut. Referint-se a Jesucrist, sant Pau diu: «Vosaltres l'heu escoltat a Ell i us han ensenyat a viure segons Ell» (Ef 4,21). Certament, al llarg d'aquest temps molts han manifestat que Jesucrist ha estat i segueix sent el seu referent, han redescobert la pròpia interioritat i,

la urgència de ser més sensibles a les necessitats del voltant, allà on escassegen els recursos materials i espirituals. La pandèmia, han dit molts, ha estat i segueix sent una oportunitat per repensar actituds i comportaments. Avui preocupen altres pandèmies, com l'econòmica i la falta de sentit. Així s'ha de reconduir la nostra recerca.

Sant Pau, encara, hi afegeix aquesta expressió: «Sabeu la veritat segons Jesús, deixant la conducta anterior, ens porta a despullar-nos de l'home antic desfigurats pels desigs enganyosos, i a renovar-nos espiritualment, revestint-nos de l'home nou, d'aquell mateix home, just i veritablement sant, que Déu creà a imatge seva» (Ef 4,21-24). Quan es viuen situacions de desert i una certa desertificació, envaeix la dimensió espiritual de la persona, massa acostumats a rebre respostes immediates de to consumista, necessitem respostes que ens obrin a noves dimensions en la vida personal i que afectin en bé el conjunt de la societat. Jesús es presenta com el qui ofereix un aliment diferent que ens enforteixi per al caminar de cada dia: el pa de la seva paraula i el pa de l'Eucaristia. A aquesta proposta només demana que s'hi respongui amb l'adhesió de la fe i diu: «Allò que Déu vol és que cregueu en aquell que ell ha enviat» (Jn 6,29).

Ancianitat, aprenentatges d'una pandèmia

**Les pèrdues i el dol, la soledat, les cures
i el projecte de vida adquireixen una nova
centralitat en la tercera i quarta edat
com a efecte del Covid-19**

El fresc de Giotto en què sant Joaquim, l'avi de Jesús, va ser apartat de la comunitat perquè no tenia fills, és la imatge triada per a la Jornada Mundial dels Avis i de la Gent Gran.

MARTA TREPAT
«La pandèmia ens ha fet adonar que som vulnerables i això és molt positiu»

«La persona ha de pensar a cuidar-se a si mateixa per estar més oberta i més sensible a cuidar els altres»

Com a ancià que és, el papa Francesc s'adreça als seus coetanis en sintonia total: «Soc molt conscient que aquest missatge t'arriba en un moment difícil: la pandèmia ha estat una tempesta inesperada i violenta, una dura prova que ha sacsejat la vida de tots, però que a nosaltres ens ha reservat un tracte especial, més dur. Molts de nosaltres s'han posat malalts, i tants se n'han anat o han vist com la vida dels seus cònjuges o dels seus éssers estimats s'apagava. Molts, aïllats, han patit la solitud durant molt de temps.» És el missatge que els ha adreçat per a la 1a Jornada Mundial dels Avis i de la Gent Gran que es va celebrar el 25 de juliol passat.

Certament, la pandèmia ha estat un temps de pèrdues i, consegüentment, de dol. «Per a la gent gran, viure i experimentar aquestes pèrdues ha estat dur; ens referim no només a les de persones, sinó també a pèrdues simbòliques, que poden afectar la identitat personal. Per als més grans, com em deia una senyora, suposa que els han caigut 10 anys a sobre i amb la sensació

que aquest temps és insalvable», observa el psicòleg i gerontòleg Javier Yanguas.

Aquest fet ha incidit directament en l'estat anímic dels ancians que «clarament ha empitjorat, juntament amb les persones de mitjana edat i els adolescents. És una reacció molt natural, la d'aguantar mentre dura la situació dolorosa, es fa el cor fort i quan passa el perill les emocions surten desbocades. Això desconcerta la persona», observa la psicòloga clínica Marta Trepát, que col·labora en diferents àmbits al bisbat de Lleida. De fet, a la seva consulta ha pogut constatar que «hi havia conflictes (la vida n'està plena), enmig d'una vida dispersa i ocupada, que no hi pensàvem i teníem aparcats. La pandèmia, amb el confinament i la por, ho ha fet rebrotar. No ha estat tant la pandèmia que ha portat el conflicte, sinó la soledat, el silenci, el confinament, que han fet bullir conflictes que ja hi eren».

Des dels Amics de la Gent Gran també insisteixen que «ha augmentat de manera important el sentiment de vulnerabilitat de la gent

gran (un 59% s'ha sentit més vulnerable arran de la pandèmia, segons una enquesta que van fer l'estiu passat). El fet que continuament hagin estat a primera línia dels noticiaris, la mortaldat tan gran a les residències... han augmentat de manera notable les seves pors. I, a més, qui se sent més vulnerable i amb més pors té més problemes per socialitzar-se i això porta a incrementar el sentit de soledat», explica Clara Riba, vocal del Patronat i membre de la Comissió de l'Observatori de la Soledat, al programa *Àngels de Ràdio Estel*.

Trepant fa una altra lectura d'aquest increment del sentiment de vulnerabilitat: «De la salut, te'n vols oblidar i te n'oblides. Poques vegades sents dir a la gent gran l'edat que té. És com si a nivell interior no tinguéssim edat, amb una seguretat infantil omnipotent. I és que adonar-te que hi ha coses que no pots fer, que has de deixar de banda, és difícil d'acceptar. La pandèmia ens ha fet adonar que som vulnerables i això és molt positiu.»

«Viure amb sentit» és un espai formatiu en línia que ha llançat el Programa de Gent Gran de la Fundació «la Caixa» amb el propòsit de facilitar recursos a les 6.500 persones grans que preveuen que hi participin. Precisament, un dels quatre blocs és el de les pèrdues: «Volíem parlar directament de les pèrdues provocades en aquesta pandèmia, reconèixer-les i mirar-les de cara, i fer-hi front donant poder a les persones, facilitant un sistema per superar-les», explica Yanguas, coautor del programa.

La soledat en la vellesa també és un contingut que s'aborda: «Partíem de la màxima de José Saramago que l'home està ontològicament sol, som illes unides per l'aigua que ens separa. Es tracta d'un fenomen complex; cal donar eines per fer front a la pròpia soledat reconeixent-la, comprenent-la i enseyant a elaborar alternatives, com aprendre a gestionar les emocions relacionades amb la solitud», continua Yanguas.

En l'informe *L'impacte de la Covid-19 en el sentiment de soledat no desitjada de les persones grans* derivat de l'enquesta esmentada d'Amics de la Gent Gran, un 41% de les persones grans ha manifestat un augment del sentiment de soledat durant la pandèmia i un 65% de les persones que han socialitzat amb la xarxa d'amics i veïns s'han sentit

El menjador de l'Obra Social Cor de Maria és un lloc de trobada i per a la setantena de participants que hi van a dinar significa arreglar-se, sortir de casa...

Fomentar la relació intergeneracional i promocionar el voluntariat entre el col·lectiu de la gent gran també són propòsits de l'Obra Social Cor de Maria.

JAVIER YANGUAS
«La soledat és un fenomen complex; cal donar eines per fer front a la pròpia soledat i aprendre a gestionar les emocions relacionades»

més segures: «Aquelles persones que han notat que s'incrementava el suport social al seu voltant (comunitari, xarxes veïnals), han vist disminuir la sensació de vulnerabilitat i les pors. És importantíssim el suport comunitari», remarca Riba.

Aprenents de cuidadors

«Diguem-ho, hem crescut en molts aspectes, encara que som analfabets en acompanyar, cuidar i sostenir els més fràgils i febles de les nostres societats desenvolupades. Ens acostumem a mirar i passar de costat, a ignorar les situacions

fins que ens colpegen directament» (*Fratelli tutti*, 64). Aquesta malaptesa de la nostra societat per a la cura és una de les denúncies del Papa a la seva darrera encíclica.

En aquest sentit, la psicòloga lleidatana proposa una reflexió a les famílies que acompanyen persones grans: «Com vivim aquesta manera de viure tan atafegada, tan de fer coses? Cal realment que ens en posem tantes? Fins i tot en famílies on als avis se'ls estima, no hi ha temps per veure'ls o telefonar-los. És aquest tipus de vida globalment bastant inhumana que portem. Crec que canviaran moltes coses

amb el teletreball. Bàsicament, la persona ha de pensar a cuidar-se a si mateixa per estar més oberta i més sensible a cuidar els altres: pares, fills, germans, nebots. No podem fer una cosa que no fem per nosaltres mateixos. «Estima els altres com a tu mateix», l'Evangeli està ple d'una psicologia profunda.»

I és que, a parer de Marta Trepà, els ancians «no han pogut verbalitzar les pors, l'aïllament social, els símptomes de deteriorament cognitiu, d'ansietat, d'angoixa». Conviendrien, per tant, espais d'escolta com el que enllesteixen a la unitat pastoral Mare de Déu del Pilar-Santa M. Magdalena, de Lleida, on s'estan formant una vintena de voluntaris. «Escoltar no és simplement parlar l'orella amb bona voluntat, és molt més complex i per això cal formació, almenys per saber els perills de fer mal i de fer-se mal. Perquè es remouen moltes coses: escoltem amb tota la nostra personalitat, amb la nostra infantesa i conflictes i la persona que ha passat pel mateix. L'escolta és com un iceberg, la part que es veu és el relat del que s'ha parlat, a sota hi ha una massa més gran, la comunicació inconscient», remarca Trepà.

Per a Yanguas, hi ha el punt de partida que «els humans necessitem cures (de ben petits, moltes vegades al llarg de la vida i quan som grans) i això està relacionat amb la nostra vulnerabilitat, és a dir, la possibilitat de ser ferits, físicament o emocionalment, també quan es prenen riscos... Ara bé, això ens fa viure la vida. Assumir la vulnerabilitat, que necessitem cures i que la cura no és només instrumental, també és la dels altres (relacions), de nosaltres mateixos (aspectes interns per viure una vida més compromesa), la comunitat, el clima... La cura depèn del nostre compromís i perseverança».

De retruc, la pandèmia també ha posat en qüestió diverses dinàmiques, com ara la institucionalització en les residències com a eix vertebrador de l'assistència i cura dels ancians. «Hi ha persones grans que el fet d'estar en una residència els va bé de cara a la sociabilitat: els atenen, tenen companyia, juguen. En canvi, hi ha persones més independents que pateixen més. Hi ha persones grans molt autònomes, que van a comprar i cuinen. Podria

haver-hi més varietat de solucions i que fossin municipals, com a Europa, en què hi ha residències amb minipartaments amb un menjador comunitari. A Lleida en tenim, d'aquestes, funcionant», suggereix Trepà.

Avis autoorganitzats

«Ens acompanyem i ens cuidem des de la comunitat, des de la proximitat i des del voluntariat», així explica Manuel Lecha al programa *Àngels* de Ràdio Estel com funciona l'Obra Social i Sanitària Cor de Maria. Aquesta entitat privada que va començar fa 40 anys amb l'impuls d'una infermera (Encarnita Rodríguez, que ara n'és la presidenta) a la parròquia del Cor de Maria al districte de Gràcia de Barcelona s'ha anat desplegant en quatre locals. Una setantena de voluntaris, la immensa majoria jubilats, ofereixen les seves habilitats i capacitats (professionals o no) en els diferents serveis que té l'Obra Social amb l'objectiu de «fomentar la millora de la qualitat de vida de la gent gran»: metges, infermeres, fisioterapeutes, manicura i depilació...

«Ens adrecem a les persones grans del barri que ens arriben derivades des dels centres de salut, els serveis socials o a través del boca-orella. Oferim eines, recursos i serveis per facilitar l'autonomia personal (que puguin estar a casa seva) i l'envelliment saludable (reduir la soledat no desitjada, prevenir situacions d'aïllament o maltractament econòmic, emocional, a vegades dels cuidadors). El fet de tenir un lloc on relacionar-se els empodera, els dona força i recuperen l'autoestima», argumenta Lecha, vocal del Patronat de l'Associació, que aposta per estendre aquest model a tots els barris.

Cohabitatge per a ancians amb rendes baixes

En plena Rambla de Badalona, amb vistes a la platja i al costat del centre històric, 17 residents ancians comparteixen la seva vida a les Llars Horitzó. Aquesta antiga residència, donada per la Fundació Privada Horitzó a la Fundació Llegat Roca i Pi, ha estat adaptada de manera que s'han habilitat 18 habitacions, distribuïdes en tres plantes amb una cuina i una sala d'estar per a cada espai i dependències comunes. «Són ells els que es dinamitzen i decideixen, amb el suport de la nostra entitat», explica al programa *Àngels* de Ràdio Estel Gala Larxe, educadora social de la Fundació Llars Compartides, que gestiona el projecte.

Els beneficiaris, que arriben de la mà de Càritas, són gent gran amb rendes baixes i «que es troben sols i sense llar, per diferents motius (pensió petita, circumstàncies familiars...). Ells mai pagaran més del 30% de la seva pensió per a la llar, amb la resta han de poder viure. Trobar un habitatge és un dret i aquest projecte és una solució molt solvent que dona resposta a aquesta necessitat social», defensa Larxe.

Des de la Fundació Llars Compartides «fem un seguiment de convivència al principi o quan hi ha un nou convivent, de manera no intrusiva. Ha d'haver-hi normes molt bàsiques basades en el respecte i el sentit comú de la quotidianitat. Són persones que es troben de nou i han de crear espais on compartir experiències, vivències. Ha d'haver-hi un coneixement i després sortirà l'empatia, necessària per fonamentar la convivència, sense forçar les coses», detalla Larxe.

Canviant els models de vellesa

Una altra evidència que ha revelat la pandèmia, a parer de Yanguas, és que «els models de vellesa estan caducs. Havíem pensat que el bon ancià és l'ancià actiu: que comença a les 8 del matí fent gimnàstica, a les 10 fa anglès, a les 11 informàtica, i a la tarda participa al cor, en un voluntariat o al teatre. Un dia així darrere l'altre. La pandèmia no ens ha deixat fer i ens hem adonat que no tenim projecte propi». En canvi, es tracta d'invertir l'equació i passar a «ser, més que fer. Preguntar-se què és això del sentit i significat de la vida, del projecte de vida i com em puc fer un projecte personal». Al programa «Viure amb sentit» li han donat la forma d'un viatge: «Un viatge és una experiència única, pròpia, interior i que té a veure amb els nostres valors. Necessita un vehicle, un paisatge, persones, diners... Proposem que les persones es treballin i descobreixin la necessitat de tenir un mètode per anar buscant aquest sentit, que pot tenir a veure amb el llegat, les relacions, el fet espiritual o religiós», continua Yanguas.

En temps de Quaresma, Marta Trepas va fer tres conferències en línia «La Joia de viure, la joia d'envel·lir» (que poden consultar-se al canal YouTube de la parròquia Sant

Ignasi de Lleida) on argumentava que és possible estimar una vida que se'n va en la vellesa, fins i tot amb l'experiència de la pèrdua (ella va enviuar l'any passat): «Es pot estimar la vida encara que tinguis tantes deficiències i limitacions; per a les persones creients, si ho treballem una mica, és una experiència extraordinària pensar que Déu Pare-Mare ens estima, que vol el millor per a nosaltres, que ens acompanya. La Pentecosta, la flama la portem dins el cor, està viva, està cremant, ara bé, potser la tenim tan tapada...»

El Papa proposa als ancians que la seva vocació és «custodiar les arrels, transmetre la fe als joves i tenir cura dels petits». I, alhora, els encoratja a participar en una nova construcció social ajudant a col·locar els pilars dels somnis, la memòria i l'oració. «En els nostres somnis de justícia, de pau i de solidaritat hi ha la possibilitat que els nostres joves tinguin noves visions, i junts puguem construir el futur (...) Recordar és una veritable missió per a tota persona gran: la memòria, i portar la memòria als altres (...) Com va dir una vegada el meu predecessor, el papa Benet: "L'oració de la gent gran pot protegir el món, ajudant-lo potser de manera més incisiva que la sol·licitud de molts"».

Vida eclesial

Aquesta setmana parlem
del motu proprio «Traditionis
custodes», descobrim
el testimoni de Conxita Tarruell
al Benín i Burkina Faso,
Mn. Ruaix ens parla
de correccions i Oriol Jara
reflexiona sobre la Bíblia

El document restringeix aquestes celebracions a causa de «l'ús instrumental» que se'n fa

«Motu proprio» del papa Francesc sobre el ritu litúrgic extraordinari

VATICAN NEWS
Ciutat del Vaticà

El papa Francesc, després d'haver consultat els bisbes d'arreu del món, ha decidit canviar les normes que regeixen l'ús del missal del 1962, que va ser liberalitzat el 2007 amb el document *Summorum Pontificum* pel seu predecessor, Benet XVI. El Pontífex acaba de publicar el *motu proprio Traditionis custodes*, sobre l'ús de la litúrgia romana anterior al 1970, acompanyant-lo d'una carta en què explica els motius de la seva decisió.

En aquesta carta, el Papa es mostra entristit per «un ús instrumental del *Missale Romanum* de 1962, cada vegada més caracteritzat per un rebuig creixent no només de la reforma litúrgica, sinó del Concili Vaticà II, amb l'afirmació infundada i insostenible que traïa la Tradició i la «veritable Església»».

Dubtar del Concili, explica Francesc, «vol dir dubtar de les intencions mateixes dels Pares, que van exercir sol·lemnment la seva potestat col·legial *cum Petro et sub Petro* en el concili ecumènic, i, en definitiva, dubtar del mateix Esperit Sant que guia l'Església». Per al Pontífex «és un comportament que contradiu la comunió, alimentant aquest impuls cap a la divisió... contra la qual cosa l'Apòstol va reaccionar amb fermesa. És amb la finalitat de defensar la unitat del Cos de Crist que em veig obligat a revocar la facultat concedida pels meus predecessors».

*Més responsabilitat
dels bisbes*

Per aquests motius, l'ús del ritu extraordinari queda més restringit. Segons el nou document, d'ara endavant la responsabilitat de regular la celebració segons el ritu antic és exclusivament del bisbe, moderador de la vida litúrgica diocesana. El Papa explica que el bisbe s'ha d'assegurar que els grups que ja celebren amb el missal antic «no excloguin la validesa i legitimitat de la reforma litúrgica, els dictats del Concili Vaticà II i el Magisteri dels Summes

Pontífexs».

Així mateix, serà el bisbe qui determinarà en quina església i en quina data s'han de celebrar les misses segons el ritu extraordinari, i el celebrant serà un sacerdot delegat pel prelat. El bisbe també és responsable de verificar si és oportú o no mantenir les celebracions segons l'antic missal, comprovant-ne la «utilitat efectiva per al creixement espiritual». I finalment —i aquesta és una de les novetats més importants— el bisbe «es preocuparà de no autoritzar la creació de nous grups».

Les lectures de la celebració seran «en llengua vernacla», i no en llatí. Els sacerdots ordenats després de la publicació del *motu proprio* que pretenguin utilitzar el missal preconiliar «hauran de presentar una sol·licitud formal al bisbe diocesà, que consultarà la Seu Apostòlica abans de concedir l'autorització». Mentre que els que ja ho fan, han de demanar permís al bisbe diocesà per seguir-lo utilitzant. Els instituts de vida consagrada i les societats de vida apostòlica «erigits en el seu moment per la Comissió Pontifícia *Ecclesia Dei*»,

CNS

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Fe en moviment

La fe sempre és camí cap endavant i cap amunt. És el principi d'un èxode acompanyat de la mà de Déu. Quan Ell és el camí i la CAUSA del nostre caminar, els riscos i perills perden el seu EFECTE davant d'Aquell que amb la seva presència ens acompanya. Perdre de vista Déu no significa que haguem perdut l'instint natural i humà de la religiositat, més aviat el que denota és que s'ha perdut el sentit i el propòsit d'aquell caminar.

No avançar és retrocedir. Això és el que, després de l'èxode, el poble de Déu va experimentar en el desert i que, d'alguna manera, com a persones raonables i instintivament, pugui estar passant. No són poques les veus que, després de cinquanta anys, assenyalen com a causa de tots els mals el camí marcat per l'Església, pres unànimement sota la direcció de la Paraula i l'Esperit. Camí que ens situa més a prop de l'home contemporani, i que ens fa ser més creïbles i entenedors.

Sortir és oblidar-se de les cebes i els alls d'Egipte, deixar les pròpies seguretats i abraçar les que ofereix la fe. Aquesta, més enllà de dur-nos a creure en Jesús com el Fill de Déu, condueix a tenir i viure els seus sentiments (Fl 2,1-18), i amb ells, sortir a buscar i salvar amb Ell, el que aparentment pugui semblar que està mort o perdut.

La descendent de Jaire «cap de la sinagoga», mentre que per a molts agonitza i mor, per a Jesús «només dorm». La seva Paraula és la seva vida i l'aliment del seu nou camí. «Doneu-li de menjar.»

JOAN PALERO

Una celebració segons el ritu extraordinari.

passaran a dependre de la Congregació per als Religiosos. Els dicasteris de Culte i de la Vida Religiosa vetllaran pel compliment d'aquestes noves disposicions.

Agraïment del Papa al personal sanitari

D'altra banda, el papa Francesc, després d'haver estat donat d'alta posteriorment a la intervenció al còlon, ha agraït públicament la tasca de metges, infermeres i personal sanitari.

En una carta dirigida a la direcció de l'Hospital Gemelli de Roma, el Pontífex afirma que «el que cada un de vosaltres desenvolupa no és només un treball delicat i laboriós. És una obra de misericòrdia que, a través dels malalts, entren en contacte amb la carn ferida de Jesús». Per aquesta raó expressa la seva «gratitud i respecte» a tot el personal de l'hospital i el fa extensiu a tots els metges i infermeres que vetllen per la salut dels altres.

El Bisbe de Roma va ser ingressat el 4 de juliol passat per una estenosi diverticular de còlon, i la intervenció es va dur a terme sense problemes.

PAPA FRANCESC
«D'ara endavant la responsabilitat de regular la celebració segons el ritu antic és exclusivament del bisbe»

TESTIMONI

Viatge a les tradicions ancestrals del Benín i Burkina Faso

CONXITA TARRUELL I LLONCH
Espectora

Els meus darrers viatges a l'Àfrica occidental, amb la Rosa Pi, dels quals he publicat l'últim llibre (*La Kora i el griot*), m'han permès adonar-me del que representa la religió en la vida dels africans. En els idiomes africans la paraula *religió* equival a *saber*. Tot el que els envolta, com poden ser els fets quotidians, per a ells té un significat religiós o, més ben dit, els connecta amb els déus i amb els ancestres. Sigui quina sigui la religió que practiquin, l'islam o el cristianisme, no els separa de les seves religions ancestrals animistes i, en el cas del Benín i Burkina Faso, el vudú. Aquesta situació és el que s'anomena «sincretisme religiós».

Al Benín, pel que fa a la religió, hi ha bona convivència entre musulmans, cristians i animistes. El vudú és la religió animista en la qual més creuen els beninesos. És originària del golf de Guinea i la practiquen uns seixanta milions de persones repartides entre Nigèria, el Benín, Togo i alguns països americans, on va arribar a través dels milers d'esclaus d'aquesta zona d'Àfrica.

El vudú es va originar fa uns 4.000 anys i el seu nom significa «ànima» o «força». Els ioruba també l'anomenen *orissa*. La religió vudú dona molta importància a la natura i a la presència entre nosaltres dels que se'n van. Hi ha moltes organitzacions cristianes amb clares influències de la religió vudú, i són de les que creixen més. Un d'aquests moviments religiosos més representatius és el dels cristians celestes. El va fundar l'any 1947 l'adepte vudú Samuel Ossohoffa perquè Déu li va demanar que erradiqués certs comportaments pecaminosos de la societat beninesa. És una religió sincrètica que procura conciliar doctrines diferents combi-

nant creences judeocristianes amb rituals africans. La religió catòlica és practicada per un 40% de la població.

Basílica catòlica de Dassa

En el viatge al Benín hem anat a visitar la basílica catòlica de Dassa, situada a uns deu minuts del centre. Ens expliquen que va ser erigida l'any 2002 després de la visita del papa Joan Pau II a la gruta de Nostra Senyora d'Arigbo que hi ha al darrere de la basílica. Diuen que l'any 1954 s'hi va produir un fet miraculós, ja que hi van trobar una imatge de la Verge Maria. Per aquest motiu, el bisbe del Benín el va convertir en un lloc de peregrinació, el Lourdes d'Àfrica.

Des de llavors la gruta de Nostra Senyora d'Arigbo no ha parat de rebre pelegrins a la recerca d'esperança i redempció. El 15 d'agost de cada any s'hi congrega un gran

Tot el que els envolta, per a ells, té un significat religiós, o més ben dit, els connecta amb els déus i amb els ancestres

Els mercats són espais de trobada i de relació que reflecteixen la vida de cada lloc

Boni Yayi, el president del Benín, ha estat present regularment durant els pelegrinatges. El 2014, amb motiu del 60è pelegrinatge marià, va honorar l'Església catòlica en particular per la seva contribució a l'establiment de la pau i al diàleg interreligiós a l'Àfrica i al món.

Recordo amb molt d'afecte els nens dels poblats. Vam tenir molt bona connexió: vam dansar, cantar i ens ho vam passar molt bé. També les visites als mercats: em vaig deixar endur pels sentits... les olors, els crits dels venedors, els colors vius de les verdures i la fruita. En les passejades entre la gent vaig poder comprovar que no són només llocs on comprar i vendre: són espais de trobada i de relació que reflecteixen la vida de cada lloc. Vaig sentir-me com un d'ells. Per a mi, el més important del Benín és la seva gent.

Burkina Faso

La religió més estesa a Burkina Faso és l'islam. Segueixen en importància i per aquest ordre la pràctica de cultes animistes tradicionals i el cristianisme, predominantment catòlic. L'animisme és molt present en la vida diària dels burkinesos. La religió catòlica és practicada per un 25% de la població.

En el nostre viatge per Burkina Faso fem una parada al poble de Boni. Entrem en una església cristiana amb una creu al capdamunt, però em crida l'atenció que a la porta hi ha una màscara que representa el sol i la lluna, amb un bec d'ocell, anomenat *kalao*, que és un signe de protecció. Ho trobo original i m'adono que en aquest detall es pot captar l'animisme. Aquest contrast referma el sincretisme que traspua l'ambient.

La porta està oberta, entro i m'assec en un dels bancs —que, per cert, no és gaire còmode perquè és de ciment i sense respall—. Per celebrar les festes de Nadal, l'església està tota decorada amb símbols nadalencs i un pessebre fet amb figures de fang. Quan sortim, anem a casa de l'artista Yakoumba, que és l'autor de la màscara de la porta de l'església, un símbol animista acceptat per l'Església catòlica africana.

M'ha encantat participar als fes-

Tarruell davant d'una església de Boni, a Burkina Faso.

nombre de persones provinents de Togo, Nigèria i Burkina Faso per fer una festa de tres dies.

La primera impressió que tinc és una mica de decepció: m'imaginava que la basílica seria com les nostres, però és molt gran, de construcció moderna i poc acollidora. Em sorprenen veure aquelles creus i el gran Déu fets amb llums fluorescents. Hi trobem poca gent, només algunes persones que caminen mentre resen. Em crida l'atenció un pare que acompanya el seu fill amb discapacitat i que resa molt fervorosament.

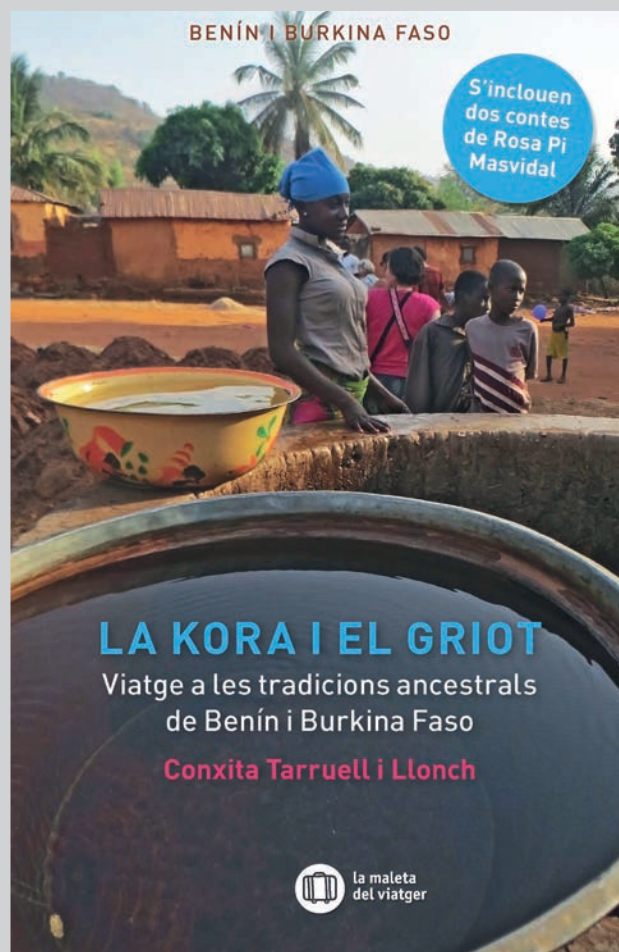
Quan hi entro hi ha una persona que està escombrant la sorra que ha entrat dins l'església perquè no hi ha vidres a les finestres i s'embruta molt. Cada quinze dies s'hi celebra una trobada dels fidels dels poblats veïns. Darrere la basílica hi ha unes escales que passen per catorze llocs sagrats, representant les estacions del Via Crucis. Alguns devots fan el recorregut de genolls. Thomas

tivals musicals de Burkina Faso i visitar museus, on he pogut conèixer una gran diversitat d'instruments. He gaudit ballant i cantant amb els nens al ritme dels tambors. M'ha agradat conèixer noves ètnies i entrar a casa seva per veure com viuen. He pogut comprovar que les dones tenen un paper important en els llocs públics, ja que en la majoria de museus que he visitat sempre era una dona qui feia les explicacions; en general, se les veia ben preparades.

Una part del que us he explicat forma part del llibre que he escrit durant el confinament. Tot això no hauria estat possible sense l'ajuda i el suport incondicionals de la Rosa Pi i la Núria Crespo. La Rosa, companya de viatge, ha escrit les seves vivències per mitjà de dos contes ambientats al Benín i a Burkina Faso. La Núria n'ha fet un estudi aprofundit sobre la història i la gent.

Voldria regradar els beninesos i burkinesos que he conegut, la gent dels poblats de les diverses ètnies que he visitat i tots els infants que m'han encomanat la seva alegria mentre cantàvem i dansàvem junts. Tots ells m'han ajudat a conèixer més les maneres de viure d'aquests països.

Les terres africanes em captiven: m'acosten als llocs més desconeguts del meu propi interior, em connecten amb la natura. És un univers diferent i el temps hi corre més a poc a poc. Ells diuen: «Vosaltres, els europeus, teniu els rellotges; però nosaltres tenim el temps.» Tot es desenvolupa en un ambient que desconeix la paraula «estrès». Realment, a l'Àfrica la vida evoluciona a un ritme tranquil.

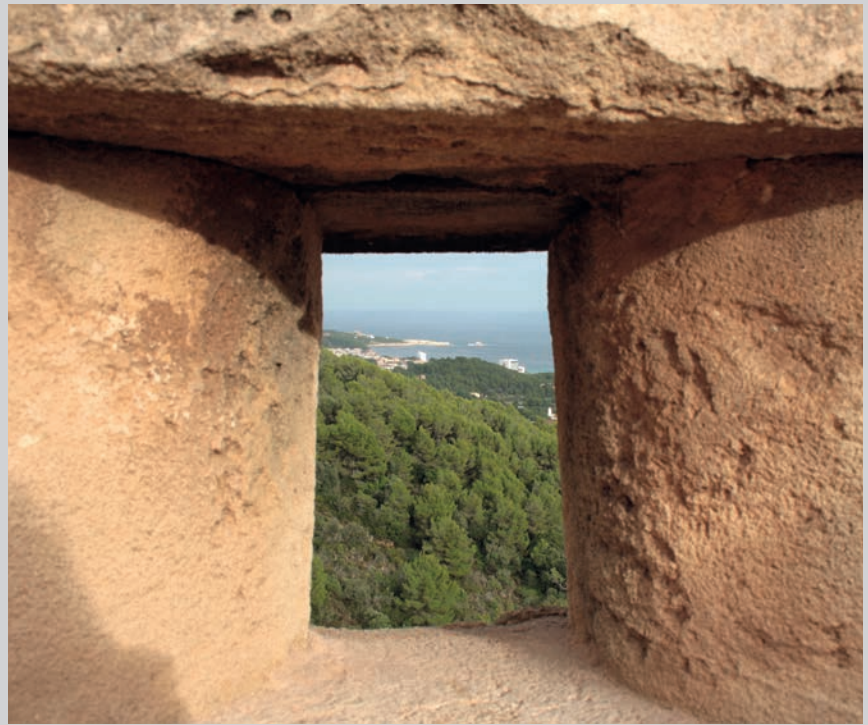
La Conxita, a l'esquerra, i la Rosa dansen amb uns nens.

PER QUÈ SOC CRISTIÀ?

A tots aquells que són cristians catòlics des del naixement, i en tradicions familiars religioses, els crida l'atenció i els impacta la mirada d'algú que és cristià per convicció a partir de les lectures i l'experiència. Per això he volgut compartir aquest recorregut iniciàtic al llarg de nou setmanes.

ORIO JARA
Director, guionista i productor catòlic

Aitana Montaner

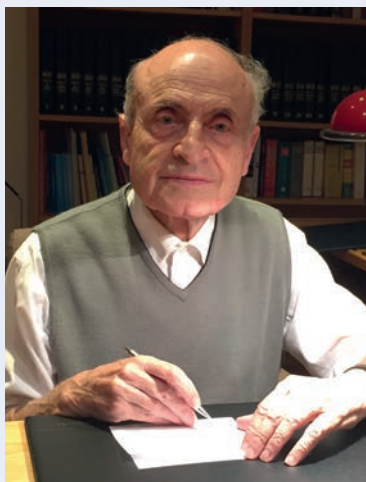
Perquè ho diu la Bíblia

Jesús no fou cap sorpresa per al poble d'Israel. Al contrari. La seva vida, mort i resurrecció estan predites en capítols clau de l'Antic Testament. Des del seu naixement a Betlem (Mi 5,1) fins al fet de ser membre de la tribu de Judà (Gn 49,10). Passant per la virginitat de Maria (Is 7,14), la fugida a Egipte (Os 11,1) o la matança dels nens per ordre d'Herodes (Jr 31,15). També la seva obra fou profetitzada a l'Antic Testament. Fets crucials com la predicació a Galilea i a la riba del Jordà (Is 8,23 i 9,1), l'entrada triomfal a Jerusalem (Za 9,9), la traïció de Judes (Sl 41,10), així com la seva resurrecció (Sl 16,10) i l'ascensió al cel (Sl 68,18-19). Especial atenció mereix la Passió, que és un catàleg de profecies bíbliques acomplertes en Jesús. Tots els detalls de l'esdeveniment s'havien advertit a les Escriptures: que li perforarien les mans i els peus (Sl 22,17), que seria humiliat (Sl 22,6-8), que li donarien vinagre (69,22), que li travessarien el costat (Za 12,10), que els soldats es repartirien la seva roba (Sl 22,18) i que no li trencarien cap os (Sl 34,21). A banda d'aquesta exuberant quantitat de testimonis, una de les profecies més colpidores és la que fa Isaïes en el capítol 53 del seu llibre, set-cents anys abans de

Crist. El profeta descriu, amb una clarividència impecable, l'arribada del Salvador (Is 53,2), la seva mort pels nostres pecats (Is 53,8) i la seva resurrecció (Is 53,11). Isaïes ens avisa que el Messies serà menyspreat i tingut per no res (Is 53,3). Que Ell portarà les nostres malalties i prendrà els nostres dolors (Is 53,4). En el versicle cinc prediu que el Crist serà malferit per les nostres faltes, triturat per les nostres culpes i que rebrà la correcció que ens salva (Is 53,5). En el sis profetitza que el Messies carregarà sobre seu les nostres faltes i que ni tan sols protestarà quan sigui humiliat i mort (Is 53,6-7). És especialment fascinant el versicle onze, on Déu diu, a través d'Isaïes: «El meu servent, després del que ha sofert la seva ànima, veurà la llum i se'n saciarà; ell, que és just, farà justos tots els altres, perquè ha pres damunt seu les culpes d'ells» (Is 53,11). Per rematar les profecies sobre l'arribada del Crist cal mencionar el llibre de Daniel, on el profeta prediu l'any del bateig i mort de Jesús cinc-cents anys abans que passi (Dn 9,24-26). Ser cristià és, en última instància, un imperatiu bíblic, ja que Déu descriu el Salvador de manera clara, perquè tots el puguem reconèixer en la vida de Jesús.

ESGLÉSIA I LLENGUA. LA MEVA EXPERIÈNCIA (II)

JOSEP RUAIX I VINYET
Eclesiàstic, gramàtic i escriptor

La redacció de *Catalunya Cristiana* m'ha demanat que continués la sèrie de les meves minime mòries sobre el tema del títol, sèrie que es va publicar en vuit articles o capítols durant els mesos de juliol-agost del 2020. Hi seguia, cronològicament, altres tantes etapes de la meua vida. En aquesta segona sèrie distribueixo el meu exercici memorialístic per aspectes, concretant els següents: 1) Oratòria; 2) Estudis; 3) Poesia; 4) Traduccions; 5) Correccions; 6) Ensenyament; 7) Edicions; 8) Periodisme; 9) Història i música. Inevitablement, hi ha algunes repeticions respecte a la primera sèrie, però vistes amb un enfocament distint.

5. Correccions

Errare humanum est («Equivocar-se és humà»), s'ha dit proverbialment, i el Nou Testament ens invita a la correcció fraterna (cf. Mt 18,15; 2Te 3,15; Col 3,16; 2Tm 2,25). L'Església, en tota la seva història, s'ha fet un tip de corregir errors.

En l'àmbit de la llengua, naturalment, també es produeixen equivocacions, que tradicionalment hom ha procurat de corregir. Molts llibres contenen (ara no es fa tant) al final una llista d'esmenes a tenir en compte, sota el títol «Errata corrige».

I en el cas del català, per les circumstàncies en què des de fa segles es troba la nostra llengua, la necessitat de l'acció correctora ha estat i és ineludible. A més, maldar pel bon ús del nostre llenguatge és una òptima manera d'estimar-lo. Per un imperatiu ètic, doncs, i alhora per una exigència de l'amor a la llengua del meu país, m'he dedicat, des de ben jove, a exercir com a corrector de català. En el present article repassaré aquesta dedicació pel que fa a escrits de tipus religiós, deixant de banda els altres, tot i que són nombrosíssims.

El primer record que tinc sobre això és la revisió, l'any 1956, del llibre *Missa parroquial*, editat per la Junta Diocesana d'Acció Catòlica del bisbat de Vic. M'ho va encarregar l'aleshores director espiritual del Seminari Menor vigatà, Mn. Jaume Camprodon, futur bisbe de Girona (ja esmentat altres vegades en aquesta sèrie memorialística). Suposo que durant la meua estada al Seminari de Vic en vaig fer altres, de revisions d'aquest tipus, però no en tinc constància documental.

Sí que em consta detalladament la meua diguem-ne professió correctora de català en el camp religiós a partir de l'any 1976, en què vaig començar a fer-ho en publicacions

Foto: Algunes publicacions corregides per l'autor.

Per un imperatiu ètic i
ahora per una exigència
de l'amor a la llengua del
meu país, m'he dedicat,
des de ben jovenet,
a exercir com
a corrector de català

de la Facultat de Teologia de Catalunya i d'alguns seus professors, com el Dr. Josep Perarnau, el qual, malgrat saber-ne molt, de català, em solia demanar que li revisés escrits, seus o d'altri. Assenyalament, vaig ser corrector de la *Revista Catalana de Teologia* des d'aquell any fins al 2008.

D'ençà de l'any 1986 he revisat llibres de l'editorial Claret (que, com se sap, està especialitzada en temàtica religiosa) i números del Full Diocesà de Vic-Solsona[-Tarragona], activitat que encara no ha cessat; en el primer cas, però, ha anat minvant; en el segon, en canvi, ha anat augmentant.

Entre els anys 1989 i 2005 vaig corregir una vuitantena del centenar de volums que constitueixen la col·lecció «Clàssics del Cristianisme», dirigida sàviament pel Dr. Sebastià Janeras i editada per Proa (segell integrat dins Enciclopèdia Catalana); recordo que, en alguns casos, la correcció va consistir en una veritable reelaboració. Val a dir que, per raons econòmiques (que ja no depenien del amic Janeras), no més en podia revisar els originals i en una sola passada, cosa que fa que no em pugui responsabilitzar del resultat final. I aquí convé dir que una bona revisió lingüística i estilística requereix, en principi, tres passos: correcció de l'original, correcció de les galeres i correcció de les compaginades, si bé avui dia, amb l'ús de la informàtica, els dos primers passos ja no se solen fer sobre paper sinó a la pantalla de l'ordinador. Semblantment, gràcies a la informàtica, ara existeix la correcció automàtica de textos, però aquesta només supleix en part la correcció personal; de fet, jo me'n serveixo molt poc.

Una fita destacada en la meva funció de corrector la va consti-

tuir la revisió de La Bíblia, traducció interconfessional, de la qual es publicà la primera edició l'any 1993. En aquest cas, com que en la versió catalana hi havien intervingut molts biblistes, calia, a més de la correcció pròpiament dita, unificar l'estil. I aquí sí que puc dir que vaig poder-hi accomplir els tres passos esmentats, de manera que el resultat final es considera model·lic (almenys segons el lingüista A. Pla Nualart, diari *Ara* del 27-5-2016), en el benentès que hi van intervenir també destacadament personalitats com el Dr. Armand Puig i el P. Agustí Borrell (col·laboradors de *Catalunya Cristiana*), els professors Pere Casanellas i Joan Alberich, el catedràtic Joan Solà, etc.

I, per acabar amb les correccions de textos eclesiàstics, han passat per les meves mans la majoria de publicacions del bisbat de Vic, especialment des de l'inici (any 2003) de l'episcopat de Mons. Romà Casanova, com també llibres i altre material de sacerdots del mateix bisbat o d'altres, ja des de períodes anteriors. Entre aquest material, recordo singularment la meva col·laboració en l'edició de l'*Himnari litúrgic complet llatí-català* (Barcelona 1994), a cura del meu amic, ja finat, Mn. Josep M. Bellpuig, que tenia molta traça a traduir, seguint la mètrica de l'original —com havia començat a fer anteriorment el canonge Llovera—, els himnes de la litúrgia catòlica.

En fi, he pogut dedicar, de bona gana, una ingent quantitat d'hores de la meva vida a una tasca poc visible però, en el nostre cas, ben necessària. Si amb això he aconseguit una major dignitat dels textos i he contribuït a preservar la genuïnitat de la nostra llengua, ja em dono per ben pagat.

SABER ESCOLTAR

M'agradaria ser un televisor

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

Heus aquí l'oració d'un infant: «Senyor, aquesta nit et demano quelcom especial, voldria convertir-me en un televisor, voldria ocupar el seu lloc. Voldria viure allò que viu la tele de casa meva. És a dir, tenir una habitació especial per a mi i reunir els membres de la meua família al meu voltant. Que em prenguessin seriosament quan parlo i convertir-me en el centre d'atenció a qui tots volen escoltar, sense interrompre'm ni qüestionar-me.

»Voldria sentir el tracte especial que rep la tele quan alguna cosa no li funciona i tenir la companyia del meu pare quan arriba a casa, encara que estigui cansat de la feina. I que la meua mare em busqui quan estigui sola i avorrida, en lloc d'ignorar-me. I que els meus germans es barallin per

ser amb mi. I que els pugui divertir a tots, encara que de vegades no els digui res, voldria viure la sensació que ho deixen tot per ser una estona al meu costat.

»Senyor, no et demano gaire, només poder viure allò que viu qualsevol televisor!»

El tema de la comunicació és complex. Tots desitgem comunicar-nos a la nostra manera, però moltes vegades oblidem l'empatia amb l'altre.

Com a cristians, creiem fermament que Nostre Senyor va instituir la família i ens ha donat les eines suficients perquè estigui unida enmig de les dificultats.

La Paraula del Senyor ens ensenya, de manera preciosa, com la família ha d'estar unida, primerament a Déu, Senyor i creador, i després els uns als

altres. Aquest és un codi de comunicació i amor que permet que les bases de la família siguin inamovibles.

L'obediència i el respecte són indispensables en tota forma de relació i comunicació familiar. No és possible formar una família eficaç si no ens respectem els uns als altres.

També és necessari portar una vida d'oració. Aquesta forma de comunicació amb Déu i la pràctica de la Paraula són perles precioses que ens permeten donar forma i base a la família.

L'obediència i el respecte són indispensables en tota forma de relació i comunicació familiar

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

A PROPÒSIT DE...

Ballet

Pensava com podia ser que la bellesa d'una orquídia, l'elegància de l'edelweiss, la preciositat d'una genciana, la gràcia d'un pit-roig o la majestat de la catedral de Chartres un dia es poguessin perdre. Són els exemples que em posava a mi mateix. No podia acceptar que aquesta meravella, sigui perquè la destruïssin, o depenent de la mateixa entropia, pogués desaparèixer.

Un dia vaig descobrir que tota bellesa culmina i es tanca en la corporeïtat humana, destinada a salvar-se per ser redimida. La troballa que aquesta bellesa pugui esdevenir eterna, em va obligar encara més a admirar, respectar i contemplar, amb una visió neta, el cos humà. Però no ignoro que està sotmès a la rigidesa i a la pesadesa, entre altres esclavituts. El cos humà

ressuscitat, el de Moisès i Elies que van observar els deixebles al Tabor, estava lliure d'aquests lligams. Es tractava de cossos espirituals dels quals parla sant Pau (1Co 15,44).

Els que m'han acompanyat en la vida i han mort embolcallats en la fe, els hauran de ser semblants, vaig pensar. Aquesta reflexió em va asserenar l'ànim.

Una noia alemanya que estiuejava a la Llobeta moltes vegades em va regalar demostracions de ballet al compàs de música clàssica. En el si familiar em regalava la seva dansa, com la resta em podien oferir un cafè.

Tota bellesa culmina i es tanca en la corporeïtat humana

Un dia vaig assistir a la representació d'*El llac dels cignes*. Havia llegit la història que era a l'origen de la melodia creada per Txaiovski i que havia sentit moltes vegades, em calia, doncs, únicament observar i ho vaig fer a consciència. Vaig sortir embriagat de bellesa i sorprès de tot el que els humans són capaços de crear.

Vaig repetir en una altra sessió, aquesta vegada més serè. Amb els ulls, hi veia, i, amb les orelles, hi sentia, però a la meua ment apareixia, sense poder-lo allunyar, el record del meu pare i d'una germana, tots dos morts i sincerament cristians. Aleshores, vaig recordar que una cosa semblant em va passar la primera vegada. Vaig pensar que la bellesa de la dansa em proclamava la bellesa de la qual gaudien tots dos a l'eternitat. Vaig sentir una gran emoció. (Continuarà.)

SIGNES D'AVUI

Amor, renúncia i sacrifici

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Quina relació existeix entre amor, renúncia i sacrifici? A les fases inicials del desenvolupament amorós de l'ésser humà, sigui en l'etapa de la vida que sigui, el caràcter egoista predomina. S'han utilitzat termes diferents per ressaltar determinats aspectes de l'amor, com *eros*, *philia* i *agapé*. La concepció bíblica s'ha decantat especialment pel contingut de l'*agapé*, que Benet XVI a *Deus caritas* est defineix així: «Ara l'amor és ocupar-se de l'altre i preocupar-se per l'altre. Ja no es busca a si mateix, sumir-se en l'embriaguesa de la felicitat, sinó que anhela més aviat el bé de l'estimat: es converteix en renúncia, està disposat al sacrifici, més encara, el busca.» Què passa quan el bé de l'altra persona comporta una renúncia dels propis desitjos,

que fins i tot s'arriben a sacrificar?

Certs corrents psicològics, així com algunes propostes d'autorealització, s'allunyen d'aquests plantejaments. La prioritat se centra, doncs, en el bé propi sense tenir en consideració la situació dels altres. En el fons, bateja l'individualisme, d'una banda, i, de l'altra, la renúncia és viscuda com una amputació de les pròpies possibilitats. El principi està clar: jo primer. La mentalitat actual abona aquesta concepció, tot i que, afortunadament, la realitat de les persones ofereix nombrosos exemples de l'amor-*agapé*. Com

L'amor-*agapé* representa un desafiament de primera magnitud

l'amor dels pares que se sacrifiquen pel bé dels seus fills, persones voluntàries que es lliuren en benefici de col·lectius vulnerables o marginats, familiars que atenen persones grans o malaltes del seu grup... Avui l'autorealització personal es permet fins i tot posar en dubte els qui tenen aquests comportaments.

Es contraposa l'amor-*agapé* a l'amor a un mateix. No tenen per què estar en oposició, però es corre el risc de desprestigiar el primer per justificar el segon. L'omnipotència del desig es porta malament amb la renúncia i el sacrifici. L'exaltació del jo acostuma a comportar pèrdua de l'alteritat, com si l'altre, en realitat, no existís. L'amor-*agapé* representa un desafiament de primera magnitud per als temps que corren.

VICTÒRIA MOLINS, *s.t.j.*
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

Tants anys per a un permís?

Fa uns dies, *La Vanguardia* publicava un article on explicava el periple d'un immigrant, el Dabo, que, després de deu anys d'incertesa demanant els diferents permisos per tenir una qualitat de ciutadà completa, ara pateix una nova espera per al reagrupament de la seva estimada família.

L'aventura va començar l'any 2011 al Senegal. Havia iniciat el seu canvi de vida amb un viatge que, segons diu ell, no el desitja a ningú. La seva pastera va naufragar —com tantes altres— i va estar a punt de perdre la vida fins que va arribar a la costa marroquina travessant part del continent africà.

Fa ja més d'un any que té tots els permisos necessaris —després de

complir els requisits que li demanen— per al reagrupament familiar.

Últimament, cosa del consolat espanyol al Senegal, s'ha endarrerit una altra vegada l'espera de la seva dona, del seu fill gran, que no va conèixer fins passats 7 anys del seu naixement, uns mesos després de la seva marxa cap a «la terra promesa», a la qual pensen que marxen quan surten del continent africà. En la seva última visita a la família del Senegal, va concebre un fill, que encara no coneix, quan acaba de fer set mesos.

El col·lapse de casos acumulats al consolat espanyol al Senegal arriba a 14.000. I cadascuna d'aquestes persones pateix una situació semblant a la del Dabo. O pitjor, perquè,

almenys, ell ha tingut la sort d'estar protegit per nosaltres des de l'Hospital de campanya de Santa Anna, on treballa des de fa dos anys com a sagristà, malgrat la seva religió islàmica.

Fa uns dies, Mn. Peio denunciava així la situació: «La tortura encoberta d'immigrants a les ambaixades arriba a 14.000 persones en llista d'espera al consolat de Dakar, al Senegal.» Una altra vegada, els oblidats d'un sistema discriminatori que lesiona els Drets Humans.

El col·lapse de casos acumulats al consolat espanyol al Senegal arriba a 14.000

Monestirs medievals del Berguedà (i V)

Si l'any passat en aquestes rutes espirituals vam visitar les esglésies de la ciutat de Berga, aquest estiu continuem el nostre periple per la resta de la comarca. Coneixerem sobretot antics monestirs medievals, alguns d'ells amb més de mil anys d'història, que preserven elements artístics romànics i fins i tot preromànics de gran interès.

La façana de Santa Eulàlia de Gironella està marcada per la verticalitat.

Agustí Codinach

SANTA EULÀLIA DE GIRONELLA

A la riba esquerra del Llobregat, en un turó a tocar del riu, s'alça Gironella. Des del pont vell, d'origen medieval, veiem perfectament al capdamunt de la població el perfil de l'església de Santa Eulàlia, amb el campanar i el cimbori característics. Més al nord, com a teló de fons, tenim la ciutat de Berga, amb la serra de Queralt i el seu santuari, centre espiritual de la comarca.

Enfilem els carrers estrets i costeruts del nucli antic i no tardem a arribar a l'església. El primer que ens crida l'atenció és que, a diferència de totes les que hem vist fins ara a la comarca, Santa Eulàlia de Gironella és una construcció clarament moderna. Té, això sí, un aire volgutament medievalitzant. Hi predomina la verticalitat, sobretot a la façana, com si volgués seguir de prop l'estil de les esveltes catedrals del nord de França. A la porta principal ens esperen Mn. Jordi Orobitg i Mn. Lluís Tollar, que ens faran de guies. Ens expliquen que l'església es va aixecar a començament del segle XX, quan amb la industrialització la vall del Llobregat es va omplir de colònies fabrils i la població va créixer ràpidament: «L'església vella, gòtica, era massa petita per acollir tants fidels, i es va decidir aixecar-ne una de nova just al costat.» Efectivament, l'antiga església de Santa Eulàlia és a pocs metres de l'actual, però amagada entre les cases és tota ella molt senzilla i discreta i gairebé no ens havíem adonat de la seva presència. El més destacable és el curiós campanar que té, que ens recorda més aviat una porxada o la galeria d'un claustre que hagués quedat estranyament elevada i aïllada. Ja fa anys, però, que les campanes no hi sonen. Avui aquest petit temple medieval acull unes dependències municipals.

Un interior sumptuós

Just abans d'entrar a l'església nova, els nostres amfitrions ens fan fixar-nos en la pedra amb què està construïda: «És una pedra local molt abundant, però que té l'inconvenient de ser massa sorrenca, i es desfà fàcilment.» Certament, l'erosió és ben visible en força carreus de la façana,

A la solemne nau
hi dominen
les tonalitats càlides.

que apareixen com consumits. Només el grandios cimbri, completat als anys cinquanta amb maons, es veu lliure d'aquesta afecció.

L'interior de Santa Eulàlia de Gironella ens impressiona tan bon punt hi entrem. I no tan sols per la immensitat de l'espai, sinó per les excel·lents pintures de l'absis i el cimbri, i per la llum que es filtra pels nombrosos vitralls. D'entrada, la primera sensació que tenim és la de trobar-nos en una gran església bizantina. De fet, l'estil predominant és sobretot el neoromànic, però com que en aquest cas no és cap imitació estricta de l'art del segle XII això permet que el conjunt deixi aflorar altres estils que li són propers, com

ara el gòtic i el bizantí. El resultat és un interior entre medieval i orientaltzant, que en lloc de quedar reduït a un eclecticisme fàcil, manifesta tot ell una dignitat catedralícia. Amb tota raó sovint se l'ha anomenat la catedral de l'Alt Llobregat.

Acompanyats per Mn. Jordi i Mn. Lluís anem veient els diferents espais de la gran església. En una capella lateral observem unes pintures que recullen dues escenes de la vida d'un sant fundador. Els nostres guies ens expliquen que «a Gironella els Germans de La Salle hi havien estat molt presents durant anys, per això aquestes pintures escenifiquen la vida de sant Joan Baptista de La Salle». En altres capelles ens trobem amb imatges tradicionals, com ara la de la Mare de Déu del Carme, i d'altres de factura més moderna, com la de sant Honorat, sufragada pels forners de la vila.

Estil bizantí

Però l'esplendor màxima d'aquesta església es troba indubtablement a les pintures de l'absis i el cimbri, que segons ens diuen els nostres amfitrions, daten de després de la crema del 1936. Des de la portada de l'entrada ja ens havien sorprès per la seva bellesa, i ara que les tenim molt més a prop encara ens impressionen més. Són d'inspiració obertament bizantina i hi impera el to daurat. Si alcem els ulls cap al cimbri veiem un gran Crist pantocràtor sobre un cel estelat, envoltat de quatre àngels i dels quatre símbols dels evangelistes. La claror que entra pels vitralls que hi ha just sota aquesta representació és intensa, de manera que les columnes que aguanten el cimbri queden difuminades i sembla que aquest estigui suspès enmig del no res. L'efecte no pot ser més celestial. Ens fixem en les faccions de Crist i els àngels, dolces i serenes però alhora solemnes. Ell és el Senyor de tot, i nosaltres, criatures de pas, fixem els ulls en el seu rostre misericordiós i aspirem a entrar en la seva glòria, que se'ns presenta lluminosa i elevada.

Si abaixem la mirada fins a l'absis l'escena és una altra: la Mare de Déu amb l'Infant. Dos àngels la coronen, mentre els reis mags i els pastors adoren devotament el Fill de Maria. Hi trobem la mateixa dolçor i solemnitat que hem vist abans. Però aquí ja no hem de mirar enlaire, perquè Ell mateix, fent-se un nen qualsevol, s'ha

L'església vella de Santa Eulàlia, amb el seu singular campanar.

Agustí Codinach

abaixat fins al nostre nivell. La seva glòria ja és enmig nostre i la podem tocar realment. Aquell abaixament admirable que va tenir lloc una vegada en aquelles entranyes sagrades, torna a passar avui a l'altar que tenim just al davant. Llavors i ara, Ell se'ns ofereix en una forma senzilla i insignificant, i nosaltres tenim la llibertat de voler-lo rebre o no. D'aquest sí o d'aquest no en depèn tot.

Després d'estar-nos contemplant aquestes excel·lents pintures fixem la mirada en el bonic baldaquí que cobreix l'altar, d'una decoració mesurada i elegant. La petita i delicada imatge de la titular, santa Eulàlia, ressalta posada al capdamunt d'una mena de retaule de pedra que a nosaltres ens fa pensar en un austeríssim iconòstasi. Ara només ens queda per veure la capella del Santíssim. Aquí, per damunt del sagrari destaca una figura clàssica de la Mare de Déu dolorosa amb Crist mort als braços. El contrast amb la serenor de la Mare de Déu amb l'Infant que hem vist just abans és fort, però no entren pas en contradicció. Les pintures del cimbori i de l'absis i aquesta darrera imatge aconsegueixen condensar tota la fe cristiana.

Aquí tanquem la nostra ruta a Gironella i ens acomiadem de Mn. Jordi Orobitg i Mn. Lluís Tollar, que ens han acompanyat molt amablement per l'església de Santa Eulàlia. I a Gironella també s'acaba la visita al Berguedà. La comarca que visitarem en el proper número serà ben diferent: el Baix Penedès.

L'esplendor màxima d'aquesta església es troba a les pintures de l'absis i el cimbori

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

JOAN ÀGUILA CHAVERO, pvre.
 Coordinador de l'àmbit de l'evangelització
 del Consell Pastoral Diocesà de l'arquebisbat
 de Tarragona

Fomentem una pastoral de conjunt

En les primeres convocatòries del nou Consell Pastoral Diocesà hem començat a analitzar quines són les fortaleeses, oportunitats, debilitats i amenaces que tenim actualment a l'arxidiòcesi en cinc àmbits diferents com són els de l'evangelització, la caritat, la formació, el celebratiu i la fraternitat. Al llarg d'aquests cinc diumenges del mes d'agost podrem llegir algunes constatacions que han sorgit de cada àmbit de treball.

El repte que se'ns planteja des de l'àmbit de l'evangelització és gran, sobretot perquè ens debilita el fet que a nivell intern les nostres institucions i parròquies experimenten una inèrcia molt marcada cap a la disseminació, en comptes de la sinergia i el treball en comú. Un altre aspecte que també ens debilita i impedeix la possibilitat d'esdevenir evangelitzadors és el fet que molts dels agents de pastoral anem molt saturats de feina, altres se senten poc preparats per assumir responsabilitats i ens manca a tots la capacitat de coordinar-nos i treballar en equip. Això fa que no sigui senzill trobar relleus per als diferents serveis i que molts cristians visquin la fe amb un cert complex que els impedeix la manifestació pública d'allò que creiem.

Per altra banda, però, tenim fortaleeses que hem de saber gestionar per impulsar el fet evangelitzador a

la nostra pastoral: les escoles amb ideari cristià que tenim al nostre arquebisbat són un espai privilegiat d'evangelització, tenim molt de patrimoni que al llarg dels segles ha estat un anunci permanent d'allò que creiem el cristians i cal rendibilitzar-lo, i tenim, també, mitjans i recursos informàtics que han estat capaços d'adaptar el missatge evangelitzador i fer-lo accessible també a l'entorn digital.

L'entorn tampoc no ens és gens favorable, i aquesta «societat vaporosa» —ja ni tan sols en podem dir líquida— en la qual vivim no hi ajuda. No tenim un lloc privilegiat a nivell mediàtic ni una bona imatge, els mitjans de comunicació moltes vegades ens són contraris, hi ha campanyes de descrèdit orquestrades pels grans grups i detectem una forta oposició a nivell ideològic que debilita la vigència de la nostra proposta que, a més, molt sovint queda ofegada entre una gran multiplicitat d'oferta més immediata i menys compromesa.

Malgrat això, també hem de dir que la figura del papa Francesc ha facilitat el camí a l'hora de fer arribar el missatge cristià a la societat, també contemplem com una oportunitat que ens ofereix l'entorn en què ens ha tocat viure el fet que hi ha molta gent que després del cop que ha suposat la pandèmia

està buscant algú que els ajudi a replantejar-se la vida i trobar el sentit que no troben en altres entorns, i, finalment i el més important, estem completament convençuts que l'evangeli continua essent atractiu per als homes i dones del nostre temps, així com la resposta als anhels més profunds del seu cor.

Per tot això, des de la Comissió d'evangelització del nostre Consell Pastoral Diocesà proposem cinc línies d'acció que hem de prioritzar en els propers anys:

1. Fomentar accions que sensibilitzin i motivin els laics per tal que se sentin protagonistes de l'acció evangelitzadora, formant-los en l'àmbit de la pastoral.

2. Buscar vies de coordinació i treball en equip. Fomentar una pastoral de conjunt entre totes les institucions que tenim (escoles, professors de religió, parròquies, comunitats religioses, moviments...)

3. Apropiar-nos a les famílies, a través dels infants i els joves, per fer accions evangelitzadores.

4. Fomentar el diàleg fe i cultura aprofitant el patrimoni cultural que tenim a l'Església.

5. Potenciar la presència en l'entorn digital per establir un primer contacte que després pugui esdevenir trobada amb la comunitat i el Crist. Evitar la virtualització de les comunitats.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

El combustible de la caritat

Som de ple a l'estiu i durant aquesta època de l'any tenim més temps per descansar, contemplar la natura i estar amb els nostres familiars i amics. Aquests dies podem aprofitar-los també per pregar amb més intensitat.

A propòsit de la importància de la pregària, voldria compartir amb vosaltres un conte que em va arribar. La història ens explica la vida d'un ancià que vivia al desert. Es deia que era un gran asceta que havia aconseguit un alt grau d'espiritualitat.

Un dia, l'ancià va ser visitat per un àngel que li va parlar d'un sabater molt humil que vivia en una ciutat de molt mala fama. Segons l'àngel, aquest home el superava en santedat. Llavors l'ancià, sorprès per aquella revelació, va decidir anar a la ciutat per conèixer-lo.

Quan l'ancià va arribar a la ciutat, va visitar el sabater i van estar parlant una bona estona. El sabater va explicar a l'ancià el que feia cada dia. Dedicava vuit hores a treballar al seu petit taller, vuit a pregar i vuit més a descansar. També, donava una tercera part del que guanyava a l'Església, una altra als pobres i el que li quedava era per poder menjar i pagar les seves despeses.

L'ancià va quedar sorprès, ja que ell, després de donar els seus béns als pobres i de dedicar la vida a la pregària, era considerat menys sant. Llavors l'ancià li va preguntar com ho feia per poder suportar tots els que vivien en aquella ciutat corrupta. Ell li va respondre que no li suposava cap esforç conviure amb ells, ja que els considerava els seus ger-

mans i resava perquè se salvessin.

En aquell moment, l'ancià ho va comprendre tot. Aquest sabater tractava d'acceptar els altres tal com eren. I, precisament per això, era superior en santedat. L'ancià, una mica avergonyit, se'n va anar i va tornar al desert. Des de llavors, va dedicar la seva vida a pregar per la salvació dels altres i a estimar-los amb les seves virtuts i defectes.

Déu ens estima tal com som, però ens somia millors. Deixem que Ell ens transformi per veure els altres com germans, acceptar-los, cuidar-los i oferir-li la nostra pregària per a la seva salvació eterna. Aquesta història ens ensenya que pregar és dirigir-nos a Déu per oferir-li la vida i encomanar la dels altres.

Aquest conte ens anima, doncs, a descobrir la pregària d'intercessió per aquells que ens trobem pel camí. Si preguntem per ells, la nostra vida serà com la bardissa de la qual ens parla la Sagrada Escriptura. La bardissa cremava, però no es consumia (cf. Ex 3,2). I és que la pregària és el combustible que alimenta el foc de la caritat.

Aquesta història ens ensenya que la santedat no és només una cosa personal, té també una dimensió comunitària. Tal com ens diu fra Luis de León en una bella poesia, la santedat és «un camí que va de mi cap al meu germà».

Benvolguts germans i germanes, tant de bo que, durant aquest estiu, trobem algun moment per cuidar la nostra pregària. Que Maria ens ajudi a acollir la Paraula de Déu i a pregar en qualsevol moment de la nostra vida.

COMENTARI DE LA PARAULA

Jo soc el pa de vida: qui ve cap a mi mai més no passarà fam

GLÓRIAMONÉS

L'arribada d'una multitud nombrosa (Jn 6,2) havia constret Jesús a retirar-se a la muntanya i a compartir amb cinc mil homes els cinc pans d'ordi i els dos peixets que duia un vailet per als servidors (6,5-11); en adonar-se, però, que s'havien confabulat per proclamar-lo rei, es retirà de nou a la muntanya i allí es posà a pregar (6,15). «Quan la multitud s'adonà que Jesús no era allí ni els seus deixebles, *prengueren amb ells unes barquetes* i anaren a Cafarnaüm a buscar Jesús» (6,24). Quan «l'hagueren trobat a l'altra riba del mar» (6,25), Jesús els recriminà que l'haguessin buscat perquè s'havien saciat amb els pans, i no pels «senyals i prodigis» que havia fet davant d'ells compartint els pans i els peixets que portaven els criats. L'escena recorda de prop, amb els actors canviats, la de la Samaritana. Allí foren els samaritans els qui, per boca de la dona, li demanaren: «Senyor, dona'm d'aquesta aigua, a fi que no tingui més set ni hagi de venir aquí a pouar» (4,15); aquí són els jueus els qui, després que Jesús els hagi fet veure que «no fou

Moisès qui us va donar el pa del cel, sinó que és el meu Pare qui us dona el veritable pa del cel», li demanen: «Senyor, dona'ns sempre pa d'aquest» que dona vida al món. Semblantment, la resposta que donà a la samaritana: «Tot el qui beu d'aquesta aigua, tornarà a tenir set; però el qui begui de l'aigua que jo li donaré, no tindrà set mai més», la formula ara als jueus: «Qui ve cap a mi *mai més no passarà fam*, i qui creu en mi mai més no tindrà set.» La mateixa revelació que feu a la samaritana, assumint el nom de Jahvè: «Jo Soc el qui està parlant amb tu» (4,26), la fa ara a la multitud: «Jo Soc el pa de la vida.» El canvi climàtic del qual gairebé ningú no en dubta, agreujat per la pandèmia que s'ha instal·lat en tot el planeta, ha posat al descobert multitud de persones desplaçades a la recerca de l'aigua i del pa de cada dia: Jesús ofereix a tothom l'Aigua viva i el Pa de la vida a través dels petits criats.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador de l'Escola d'Animació Bíblica

¿Què és el gnosticisme i en què s'oposa al cristianisme?

El gnosticisme és un conjunt de creences, que s'inicien a finals del segle I, que sostenen que la salvació resideix en el coneixement, per la qual cosa els iniciats se salven, segons ells, no per la gràcia de Déu i la redempció del seu Fill Jesucrist, sinó pel seu coneixement privilegiat i superior de les coses divines. Resulta de tal ambigüitat que, en el fons, no s'acaba mai de saber bé el que es diu i es creu.

Són diversos els aspectes que separen greument el gnosticisme del cristianisme. D'entre els més destacables, el dualisme o separació radical cos-ànima i la pretensió d'una existència de «déus» enfrontats. També pretén que la salvació està reservada a una elit d'escollits. Amb l'Evangeli a la mà, sabem que el cristianisme és una crida universal a la salvació. Fixem-nos que el manament de Jesús, «Aneu i prediqueu a tots els pobles» (Mt 16,15), no fa accepció ni de pobles ni de persones, és una crida a tothom. Perverteixen el concepte «Misteri», presentant-lo com que Déu «amaga» alguna cosa a la majoria, quan en realitat el Misteri és allò que, sent tan gran que no el podem abastar en el nostre enteniment plenament, Déu ens ajuda revelant en part el que sí que podem arribar a comprendre. La Bíblia no amaga res en els números, al contrari, amb ells ajuda a comprendre millor les veritats de fe.

Així i tot, es presenta amb un embolcall tan cridaner que, com dirà sant Ireneu, «no es fàcil descobrir l'error per ell mateix, perquè no el presenten nu, ja que aleshores es comprendria, sinó adornat amb una màscara enganyosa i persuasiva; fins a tal punt que, encara que sigui ridícul dir-ho, fan semblar el seu discurs més veritable que la veritat».

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XVIII de durant l'any

Lectura primera

Ex 16,2-4.12-15

Jo us faré ploure pa del cel

Lectura del llibre de l'Èxode:

En aquells dies, tota la comunitat del poble d'Israel murmurà en el desert contra Moisès i Aharon. El poble d'Israel els deia: «Tant de bo la mà del Senyor ens hagués fet morir tots al país d'Egipte quan encara sèiem al voltant de les olles de carn i menjàvem tant de pa com volíem. Ens heu fet sortir cap aquest desert perquè tot aquest poble mori de fam.» El Senyor digué a Moisès: «Mira, jo us faré ploure pa del cel. Que tothom surti cada dia a recollir-ne, però només el que necessiten per a aquell dia. Vull veure si compleixen o no el que jo els mando. He sentit aquestes murmuracions del poble d'Israel. Digue'ls, doncs: «Aquest vespre menjareu carn, i demà al matí tant de pa com voldreu», i sabreu que jo, el Senyor, soc el vostre Déu.» Aquell vespre, doncs, arribà un vol de guatlles que cobrí el campament, i l'endemà al matí, tot el campament era ple de rosada. Quan la rosada s'esvaí, quedà per tot el desert una cosa granulada, fina com la capa de gebre que cobreix la terra. Els israelites, en veure-ho es deien l'un a l'altre: «Manhu», que vol dir «Què és això?» Perquè no sabien què era. Moisès els digué: «Això és el pa que el Senyor us dona per aliment.»

Al·leluia

Mt 4,4b

*L'home no viu només de pa;
viu de tota paraula que surt
de la boca de Déu.*

Salm responsorial

77

El que vam sentir i aprendre,
el que els pares ens van contar,
no podem amagar-ho als nostres
fills, i que ells ho contin als qui
vindran.
Són les gestes glorioses del Senyor.

*R. El Senyor els donà el seu blat
celestial*

Ell donà ordres als núvols i obrí els
batents del cel, perquè ploqués
l'aliment del manà, el do del seu
blat celestial. *R.*

I els homes van menjar el pa dels
àngels, les provisions abundants
que els enviava.
Els introduí al seu clos sagrat,
a la muntanya que el seu braç
es conquerí. *R.*

Evangelí

Jn 6,24-35

*Els qui venen a mi no passaran fam,
els qui creuen en mi no tindran mai set*

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

En aquell temps, quan la gent veí que Jesús no era allà i els seus deixebles tampoc, pujà a les barques i anà a buscar Jesús a Cafar-Naüm. Quan el trobaren, estranyats que fos a l'altra riba, li preguntaren: «Mestre, quan hi heu vingut, aquí?» Jesús els respongué: «Ushodic amb tota veritat: Vosaltres no em busqueu pels senyals prodigiosos que heu vist, sinó perquè heu menjat tant de pa com heu volgut. No heu de treballar per un menjar que es fa malbé, sinó pel menjar que es conserva sempre i dona la vida eterna.

Lectura segona

Ef 4,17.20-24

*Revestiu-vos d'aquesta humanitat
nova
que Déu ha creat a imatge seva*

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Germans, us dic, i insisteixo en el Senyor, que no visqueu més com viuen els pagans. Es guien per criteris que no valen. Però el Crist, tal com vosaltres heu après, no és res de tot això. No us l'han predicat tal com és? No us han ensenyat la veritat sobre Jesús? Doncs, deixeu la vostra antiga manera de viure. Despul·leu-vos d'aquesta naturalesa envellida; els designis que la sedueixen la porten a la seva destrucció. Que es renovi el vostre esperit i tota la vostra manera de pensar! Revestiu-vos d'aquesta nova naturalesa que Déu ha creat a imatge seva: porteu una vida justa, bona i santa de veritat.

Aquest menjar us el donarà el Fill de l'home: ell és el qui Déu, el Pare, ha marcat amb el seu segell personal.» Ells li preguntaren: «Què hem de fer per obrar com Déu vol?» Jesús els respongué: «L'obra que Déu vol és que cregueu en aquell que ell ha enviat.» Li contestaren: «Quin senyal visible ens podeu donar, que ens convenci? Quines obres feu? Els nostres pares van menjar el manà en el desert, tal com diu l'Escriptura: «Els donà el seu blat celestial.»» Jesús els respongué: «Moisés no us va donar pas el blat celestial, però el meu Pare sí que us dona el pa que és realment del cel, perquè el pa de Déu és el que baixa del cel per donar vida al món.» Li diuen: «Senyor, doneu-nos sempre aquest pa.» Jesús els diu: «Jo soc el pa que dona la vida: els qui venen a mi no passaran fam, els qui creuen en mi no tindran mai set.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAI I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Agost

1. DIUMENGE

Diumenge XVIII de durant l'any, Verd. Lectures: Èxode 16,2-4.12-15 / Salm 77 / Efesis 4,17.20-24 / Joan 6,24-35

SANTORAL: Alfons Maria de Liguori, b.; Fe, Esperança i Caritat, vg.; Feliu, mr.

2. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Nombres 11,4b-15 / Salm 80 / Mateu 14,13-21. O bé: *Sant Eusebi de Vercelli* (ML), *Blanc*; *Sant Pere Julià Eymard* (ML), *Blanc*.

SANTORAL: Esteve I, p. i mr.; Teodora i fills, mr.

3. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Nombres 12,1-13 / Salm 50 / Mateu 14,22-36.

SANTORAL: Cira, vg.; Gustau, b.; beata Joana d'Aza; Lídia.

4. DIMECRES

Sant Joan Maria Vianney (MO),

Blanc. Lectures: Nombres 13,2-3a.26-14,1.26-30.34-35 / Salm 105 / Mateu 15,21-28

SANTORAL: Perpètua, mr.

5. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Nombres 20,1-13 / Salm 94 / Mateu 16,13-23. *Dedicació de la basílica de Santa Maria la Major* (ML), *Blanc*.

SANTORAL: *Mare de Déu de les Neus*. Afra, mr.; Osvald, rei.

6. DIVENDRES

Transfiguració del Senyor (F), *Blanc*. Lectures: Daniel 7,9-10.13-14 / Salm 96 / Marc 9,2-10

SANTORAL: Hormisdes, p.; Just i Pastor, mr.

7. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Deuteronomi 6,4-13 / Salm 17 / Mateu 17,14-20. O bé: *Sant Sixt II* (ML), *Vermell*; *Sant Gaetà* (ML), *Blanc*.

SANTORAL: Albert Tràpani, prev.

El Sant 2 AGOST

Sant Eusebi de Vercelli

Durant els primers segles del cristianisme va ser una constant la lluita contra les heretgies. Per això, grans personalitats eclesiàstiques van escriure obres per explicar la veritable fe cristiana. Sant Eusebi de Vercelli (c. 285 – 371) també va escriure obres contra l'arrianisme, i encara que no ens n'ha arribat cap, l'Església el celebra igualment com un gran defensor de la fe.

Eusebi va néixer en una família de Sardènia profundament cristiana, i durant l'última persecució decretada per l'imperi romà, va veure morir màrtirs els seus pares. De jove, ja en temps de tolerància religiosa, es va instal·lar a Roma, on va ser ordenat prevere. Ben aviat va ser conegut per les seves prèdiques contra l'arrianisme. L'any 340 va ser nomenat bisbe de Vercelli, al nord d'Itàlia, on va continuar la defensa de la fe ortodoxa i va escriure obres contra les heretgies. La seva posició doctrinal va fer que s'hagués d'exiliar uns quants anys a Palestina, Egipte i Capadòcia, fins que va poder tornar com a bisbe a Vercelli.

Reflexions estivals sobre l'Eucaristia

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Institut de Litúrgia
ad instar Facultatis

Fa unes setmanes vaig ser testimoni d'una forma de combregar que encara no havia vist i, tanmateix, és ben legítima segons les prescripcions vigents. Una noia jove, en arribar davant meu, s'agenollà i allargà les seves mans perfectament a fi que jo hi diposés la sagrada comunió. I així ho vaig fer. O sigui, va combregar de genolls i a la mà.

Aquest fet em portà a considerar aquesta postura pel moment cabdal de la celebració. I, em vaig adonar que es tracta d'un gest molt habitual en els nostres sacraments. Els qui reben el sacrament de l'orde, el moment central, el de la imposició de les mans del bisbe i l'oració, el viuen agenollats. Igualment els abats i abadesses, en escoltar la benedicció del prelat, i les persones de vida consagrada en la celebració de la professió religiosa s'agenollen per rebre la benedicció, així com passa amb el ritu de la consagració de verges. També els esposos, en rebre la benedicció nupcial s'agenollen. I, és clar, la majoria de persones que reben el do de l'absolució dels pecats, encara que el ritual no ho prescrigui. Essent així les coses, ¿ens pot estranyar que, en un cert punt de la història, es pensés que aquesta manera de rebre l'Eucaristia era la que corresponia millor a aquest moment sagrat?

Però, potser, el punt és aquest. Som conscients que combregar el Cos i la Sang de Crist és quelcom sagrat? Omple de perplexitat, per exemple, que els bisbes dels Estats Units hagin de refle-

xionar i elaborar un document sobre la «coherència eucarística» o sobre «la dignitat de l'accés a la comunió», com si fossin qüestions poc clares, en data d'avui, després de segles de teologia i magisteri.

El Catecisme ens recorda el que la fe professa al respecte: «Sota les espècies consagrades del pa i del vi, el Crist mateix, vivent i gloriós, és present d'una manera veritable, real i substancial, el seu Cos i la seva Sang, amb la seva ànima i la seva divinitat» (1.413). I que: «El qui desitja rebre el Crist en la comunió eucarística s'ha de trobar en estat de gràcia. Si algú te consciència d'haver pecat mortalment, no ha d'acostar-se a l'Eucaristia sense haver rebut prèviament l'absolució en el sacrament de la Penitència» (1.415).

El llenguatge litúrgic no està fet solament de paraules. La persona no solament posseeix intel·ligència i voluntat, sinó que també compten el cos i els sentits. Per tant, pot ser que no compreguem algunes paraules, especialment si la celebració es desenvolupa en una llengua que no dominem, però si es respecta el llenguatge sagrat, a través de signes d'acord amb el contingut, la celebració serà transparent i la participació en la gràcia divina possible.

Si combregar l'Eucaristia —cimal i font de tota la vida cristiana, com ens recordà el Vaticà II— és una acció sagrada, què té d'estrany que els gestos del ministre i del combregant ho confirmin?

Postals des d'Andalusia

«Benaurada la gent gran...»

El 25 de juliol passat, es va celebrar per primera vegada la Jornada Mundial dels Avis i de les Persones Grans, a la qual el papa Francesc ha concedit indulgència plenària. Sempre recordarem aquella famosa frase de Benet XVI pronunciada l'any 2012: «Que bonic que és ser gran! A cada edat cal saber descobrir la presència i la benedicció del Senyor i les riqueses que conté.»

Seria bo oferir els centelleigs més bonics de la nostra gent gran en algunes «benaurances».

—Benaurats els que contemplen la vida com un servei a tot-hom, i la van gastar servint.

—Benaurats els que van superar proves, obstacles i desànim, perquè el seu testimoni no quedarà perdut, sinó que servirà de torxa per a les noves generacions.

—Benaurats els que han sabut reconèixer els seus errors i perdonar els aliens, els que, sent víctimes moltes vegades, no es van convertir en botxins, sinó que van prodigar el seu sentit fraternal de la història sense límits, ni barreres.

—Benaurats els que van mantenir la torxa de la seva fe contra vent i marea, els que van professar un cristianisme senzill i bonic, "fer bé, sense mirar a qui es fa", mirant sempre la Creu i el Crucificat, el veritable Salvador del món, perquè es van convertir en testimonis de la resurrecció.

—Benaurats els que van contemplar la vida com una bella aventura d'amor, no només en la joventut, sinó en la maduresa i, sobretot, en la vellesa, perquè han rebut el premi de la perseverança i de la fidelitat.

—Benaurats tots vosaltres, els joves d'ahir, els grans d'avui, els ancians de demà, perquè sempre heu mantingut el somriure i la il·lusió en el proïsme.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Una consideració

Em plau fer-vos arribar una consideració que em sembla interessant.

En primer lloc, però, la meva salutació a Mn. Aymar, amb motiu del seu comiat, i que tan bé ha dirigit fins ara la vostra publicació. També vull aplaudir la col·laboració, novament, de Mn. Ruai.

Però, el que motiva especialment aquestes ratlles és la columna en la qual el vostre col·laborador parla sobre la Paraula de Déu quan llegim els textos litúrgics a la nostra missa.

He notat, sobretot en sentir les misses que es transmeten per televisió, i sovint a la meua pròpia paròquia i en altres de veïnes, que, després de la lectura, en pronunciar «Paraula de Déu», el lector hi dona un to de pregunta, com si en dubtés. Suggerixo als nostres rectors que donin un toc als que sovint llegeixen els textos bíblics a fi que procurin evitar-ho. Fa mal efecte. A veure què en diuen els vostres liturgistes col·laboradors. Penso que el que caldria fora un to afirmatiu contundent. Així: «Paraula de Déu!»

DELFI DALMAU
Lliçà de Vall

Una alenada d'aire fresc

Missa de vuit d'un diumenge d'estiu. Entre els assistents hi ha un grup de nois jovenets. Són nous a l'assemblea dominical.

A la sortida, en ser preguntats si vivien a prop, responen que són d'un altre indret i que són de camí perquè inicien un pelegrinatge a un santuari per descobrir què vol Déu d'ells, quin camí han seguir... Demanen oració, i hom demana que ells també ens recordin davant Déu i de la Verge del santuari on van.

Impressiona un fet així. No hi estem acostumats. Uns joves que cerquen fer a la seva vida no el que els és més pla-

ent, sinó fer simplement el que Déu vol d'ells.

I venen a la ment els seus rostres alegres, d'un goig profund i serè.

I hom només pot desitjar que siguin feliços, que trobin el seu camí a la vida, agafats de la mà de Jesús i de la Mare.

GNA. NÚRIA VIÑOLAS ESTEVA
Cornellà

Només uns pocs van a missa

Malauradament, no tota la ciutadania escull aquest camí d'espiritualitat.

«Santa Missa» o «Eucaristia» és un terme grec que significa «acció de gràcies». N'hi ha que es deuen preguntar, per què hem de donar gràcies i a qui van dirigides?

Primerament, cal dir que, a la vida, «ser agraït és de profit». En temps de pensaments febles i d'anèmies religioses recuperem per al cristianisme el batec vivencial que ens permeti connectar amb Déu.

En un món globalitzat com aquest que ens toca viure: individualista, passota, ateu o agnòstic, trobem persones amb molts caràcters: simpàtiques, amables, agradables, excepte alguna excepció.

Si ve al cas, és humà, aconsellable i correcte dir «gràcies», «perdona», «siusplau», «ho sento». I, a més, si aquestes paraules, amables i sensates, surten del cor, i van acompanyades d'un somriure clar i transparent, encara són més reconfortants.

A la Sagrada Eucaristia, que és «font i cimal de tots els sagraments», seria oportú donar gràcies a Déu: per la nostra salut i la dels nostres éssers estimats, per la nostra economia; així com també agrair-li la fi de la pandèmia en un futur, i per tants desitjos necessaris, dignes i humans que brollin de la nostra consciència.

JOSEP VIDAL I BORRÀS
Lleida

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

ELS CAMINS DEL SENYOR

Santuari de Santa Magdalena (Garcia, Ribera d'Ebre)

El santuari de Santa Magdalena, al terme de Garcia, a la comarca de la Ribera d'Ebre, està construït sota una roca que cobreix tota la construcció.

Patrimoni Gencat ens diu: l'església es troba adossada entre dos cossos de dos nivells d'alçat i coberta plana, que es corresponen amb la vivenda de l'ermità i l'ajuntament. El primer cos està obert a la planta baixa en arc rebaixat, a l'interior del qual hi ha una font que brolla de la roca i el portal d'accés de la capella, d'arc escarser arrebossat. L'interior consta d'una sola nau amb volta de canó dividida per arcs torals que descansen sobre pilastres. L'absis, de menor alçada que la nau, s'obre en arc de mig punt i consta d'un altar-retaul amb espai posterior a mode de deambulatori. En cadascun dels laterals hi ha un altar, un de dedicat a Sant Antoni i l'altre a Santa Elena. Als peus del temple hi ha el cor, sostingut amb un arc rebaixat i delimitat amb barana de fusta. La il·luminació de la nau es fa a través de finestres apuntades situades a la façana lateral. A l'exterior, entre les fines-

tres, hi ha grans contraforts, sobre els quals s'obren finestres d'arc rebaixat i rectangulars que ventilen l'espai sota coberta. L'acabat exterior és arrebossat i pintat de color blanc.

De l'any 1783 s'han localitzat uns escrits que diuen que davant de l'ermita hi havia una font d'on naixia una heura.

L'any 1835, quan van incendiar el monestir d'Escaladei en temps d'Isabel II, també van calar foc en aquesta ermita, que va ser refeta posteriorment.

Tal com consta inscrit en una pedra lateral, va ser restaurada el 1944.

Durant el període de 1987 al 1993 es van dur a terme un seguit de reformes com canviar trespols, la teulada, fer lavabos, barbacoes...

Per descomptat i dissortadament, no tenim constància de cap dada de l'autor de la restauració de l'any 1944, ni tampoc de les reformes dutes a terme en els darrers decennis del segle XX. Sou pregats de fer-nos-ho saber a l'email coneixercatalunya@gmail.com, castellardiari@gmail.com.

Més informació a: <https://coneixercatalunya.blogspot.com/>

ANTONIO MORA
VERGÉS

Editor del blog
coneixercatalunya.blogspot.com

Laila Karrouch, musulmana i autora del llibre «Que Al·là em perdoni»

«Els creients hem de ser més tolerants els uns amb els altres»

IGNASI MIRANDA I CARME MUNTÉ

«Quan s'associa tant la violència a la religió musulmana, els creients d'aquesta religió ens hem d'enfadar molt»

Laila Karrouch és una infermera i escriptora musulmana que acaba de publicar el llibre *Que Al·là em perdoni* (editat per Columna). Va néixer l'any 1977 a la ciutat marroquina de Nador. Quan tenia 8 anys, va arribar a Catalunya, on va cursar estudis bàsics i universitaris. Actualment està separada i té dues filles, de 19 i 14 anys. Va ser la primera escriptora d'origen àrab que va publicar un original en català, titulat *De Nador a Vic*, treball que va rebre el Premi Columna Jove l'any 2004. També és autora de *Petjades de Nador* (publicat també per Columna el 2013) i de diversos contes per a infants.

A la seva nova novel·la, *Que Al·là em perdoni*, aborda un tema molt espinós: una noia catalana, de religió musulmana, s'enamora d'un noi ateu. Què comporta aquesta situació, i quin sol ser el resultat final?

És una situació que no és nova, que existeix dintre de la nostra societat, però de la qual gairebé no es parla. És espinosa, complicada i no la comentem. Aquestes relacions comencen i acaben perquè les dues persones implicades saben que hi ha un límit del qual no poden passar. Aleshores, es deixa estar i acaba com acaba. Això és injust. Però quan hi ha pors, fer canvis socials és bastant difícil perquè les conseqüències poden ser molt complicades.

El Jordi i la Samira, els dos protagonistes, viuen la incomprensió de les respectives famílies i entorns. Quins són els prejudicis entre dos mons tan diferents des

del punt de vista cultural i religiós?

Hi ha molts prejudicis. D'entrada, barregem àrab i musulmà, quan són dues realitats molt diferents. Hi ha molts musulmans que no són àrabs, i molts àrabs que són ateus. Hi ha un gran desconeixement. Tractar el tema ens ajuda a entendre una mica més el món on vivim i afavoreix la convivència.

Laila Karrouch va ser entrevistada a l'espai «Temps de diàleg» de Ràdio Estel.

Les parelles mixtes des del punt de vista religiós i cultural són una realitat cada vegada més present a Europa. Com les comunitats religioses de casa nostra s'han de preparar per acompanyar-les?

D'entrada, s'hauria de posar el tema sobre la taula. Des de la religió musulmana, no se n'ha parlat mai. Es dona per fet que una noia musulmana ja té molt clar que s'ha d'enamorar d'una persona de la mateixa religió. Però no diem que una persona no tria de qui es pot enamorar. Les possibilitats que això passi són molt elevades, perquè tothom va a l'escola i conviu en altres àmbits amb gent semblant. Tots els llibres, i aquest últim n'és un exemple, porten un tros d'ADN dels autors, però aquesta història no és meua, tot i que es basa en fets reals. S'ha elaborat a partir de persones que conec, de xerrades i de públic que comparteix vivències amb mi.

Vostè fa uns anys que viu a França, on els musulmans ja van per la quarta generació. És un model d'integració vàlid per a casa nostra?

Vaig fer fa poc una xerrada sobre el primer llibre, i em va sorprendre molt el nivell d'ignorància. Són molts anys, però n'hi ha hagut molts de silenci. Aquests punts clau per a la convivència i per a una societat més compacta no s'han tractat. En aquest sentit, he quedat bastant decebuda de França, país del qual pensava que ens portava avantatge. Però veig que no. Voldria que a casa nostra, a Catalunya, això no passés. M'agradaria que obríssim un diàleg més profund i més serè, encara que ens hi trobem obstacles. En aquest sentit, quan s'associa tant la violència a la religió musulmana, els creients d'aquesta religió ens hem d'enfadar molt. Jo m'he de justificar constantment per quatre desgraciats que maten en nom de Déu, quan soc la primera que està clarament contra qualsevol violència. Hauríem de separar aquestes dues paraules i condemnar les persones pels actes que fan.

El contacte amb l'altre, de cultura i religió diferent, és una oportunitat per rellegir la pròpia fe i manera d'entendre el món?

Vivim uns temps molt difícils, en

què tot ha canviat moltíssim. Quan es van escriure els textos religiosos, entre ells l'Alcorà o la Bíblia, no hi havia els mitjans que tenim ara. Els creients ens hem d'adaptar una mica a la societat i als nous temps. Hem de ser més tolerants els uns amb els altres. Hem de tenir respecte per les persones que no són creients. La religió és personal i ningú no té dret a implantar-la a ningú.

Què vol mantenir vostè de la religió i cultura musulmana? Amb què es queda?

Em quedo amb els missatges que són humans, que tenim molt clars i que no formen part només de la religió. Conec molta gent atea que té grans valors, com ara el respecte als altres, no maltractar i no robar. Són bàsics per conviure. Hi ha temes del llibre que necessiten un replantejament.

Vostè ha sentit incomprensió per exemple pel fet de viure sola amb dues filles o d'estar oberta a conèixer persones d'altres religions?

Quan tu decideixes fer coses que la gent del teu entorn no està acostumada a veure, sempre es reben crítiques o es reacciona amb molts interrogants. Jo estic, però, en una situació diferent i he de mirar per les meves filles independentment del que diguin els altres. Avui dia no s'accepta dins la religió musulmana el fet que una dona es casi amb un ateu. És per això que en el llibre es planteja una pregunta i els protagonistes busquen una resposta per a les seves vides, que no és necessàriament la que la gent hagi de seguir. El meu objectiu és que la societat en parli després que el tema es posa sobre la taula.

Vostè va ser la primera escriptora d'origen àrab a publicar un original en català. Com ho valora?

No tenia cap intenció d'escriure perquè no m'havia plantejat mai ser escriptora. L'únic que vaig fer va ser escriure un diari secret sobre allò que no volia compartir amb ningú, els meus sentiments i la meua manera de pensar, amb la idea de cremar-ho tot algun dia. Però una persona va aparèixer en la meua vida que va publicar tots els escrits, i això va fer possible el primer llibre.

JAUME AYMAR I RAGOLTA
 Doctor en Història de l'art

Foto: Nativitat. Detall. Konrad von Soest (1403), Retaule de de Wildungen, 1403 (Església de Sant Nicolau, Bad Wildungen, Alemanya).

Josep de Natzaret, lectura iconogràfica

Mantenint el foc

La imatge

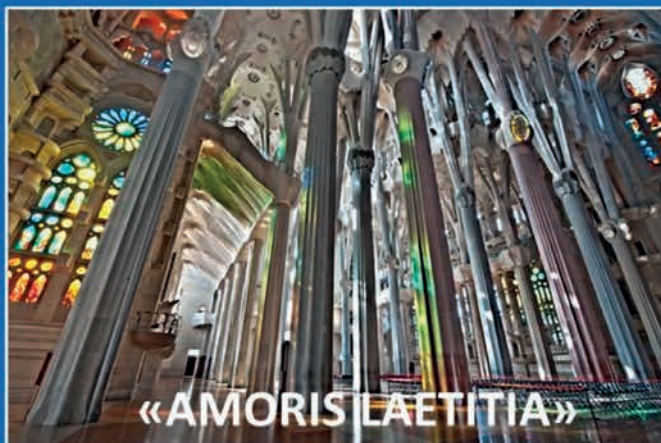
És una Nativitat: Maria jeu al llit sota un cobrellit vermell. Acaba de donar a llum, porta una gran aurèola amb la inscripció SANCTA MARIA i va coberta amb un vel fi, propi de les parteres. Té Jesús sobre el braç dret i el sosté suaument amb l'esquerre. Sota un cobert de fusta i palla, el bou i l'ase, i seguidament un pastor amb les ovelles que escolta l'anunci de l'àngel del cel escrit en una filactèria. Sant Josep, un home gran de barba blanca, amb caputxa blava, de genolls, bufa el foc on hi ha una marmita, mentre es recolza a terra amb la mà esquerra.

El context

Les escenes sagrades d'aquest retaule, que es troba encara en el seu lloc d'origen, il·lustren tretze episodis de la vida de Jesús. El seu autor, Konrad von Soest (Dortmund v. 1370 - després de 1422), era un pintor alemany i mestre a Westfàlia de l'anomenat estil suau dins del gòtic internacional. La seva obra, que tingué gran influència en la pintura alemanya del segle XV, es caracteritza per la vitalitat, la minúcia dels detalls i una composició molt hàbil en les escenes. L'encàrrec havia de satisfer la necessitat de crear una representació digna de la funció d'un retaule destinat a un altar major. S'havia demanat igualment un projecte que atengués les necessitats de devoció, si era possible amb detalls precisos.

El rerefons

La diferència d'edat entre Josep i Maria vol subratllar la virginitat d'aquesta, que així queda reforçada. La relació de Maria i Jesús és de tendresa, mentre que Josep hi té un paper important, però secundari. Era l'època que començava a difondre's la devoció al gloriós Patriarca. Un dels pioners fou el teòleg francès Joan Gerson (m. 1429), canceller de la Universitat de París, que va proposar sant Josep com l'ideal d'home de família i protector. Tot i així, les imatges de Sant Josep ancià han arribat fins els nostres dies: a la Nadala popular *Les dotze van tocant* es parla dues vegades del vell que «tremola» i que «encén allí un gran foc». Sant Josep, popularment, personifica el servidor que fa els treballs casolans més humils.

21

LA TRANSMISSIÓ DE LA VIDA és fruit de l'amor conjugal

La transmissió de la vida és una qüestió central en l'exhortació apostòlica **Amoris Laetitia**, i Francesc hi dedica més espai en el capítol cinquè. Aquí s'ha limitat a establir uns principis que determinen el marc en el qual situar aquesta qüestió, començant per precisar l'estreta relació que existeix entre el *matrimoni* i la *sexualitat*, que s'expressa sobretot en l'acte conjugal entre els esposos.

«El matrimoni constitueix una “íntima comunitat de vida i amor” (*Gaudium et Spes*, 48), i això és un bé per als esposos, mentre que la sexualitat «està ordenada a l'amor conjugal de l'home i la dona» (*Catecisme*, 2360).

Per això, «els esposos als quals Déu no ha concedit tenir fills poden portar una vida conjugal plena de sentit, tant des del punt de vista humà com des de la perspectiva cristiana» (*Catecisme*, 1654).

No obstant això, **la unió conjugal està ordenada a la procreació “pel seu propi caràcter natural” (*Gaudium et Spes*, 48).** El fill que és engendrat «no s'afegeix, des de fora, a l'acte d'amor mutu dels esposos, sinó que brolla del cor mateix d'aquest do recíproc, del qual és fruit i compliment» (*Catecisme*, 2366). El fill o la filla no apareixen al final d'un procés, sinó que hi són des de l'inici de l'acte d'amor, com una de les seves característiques essencials que no pot ser negada sense desfigurar l'acte mateix d'amor.

Des del començament, **l'acte d'amor dels esposos rebutja tot impuls de tancar-se en ell mateix, i està obert a una fecunditat que el perllonga més enllà de la seva pròpia existència.** Per tant, cap acte genital de l'espòs i l'esposa pot refusar aquesta finalitat, encara que, per diverses raons, no sempre pugui donar lloc a una nova vida» (AL 80).

És molt important allò que afirma tot seguit, en relació amb l'amor expressat en l'acte conjugal dels esposos i l'eventual fecunditat d'aquest mateix acte amorós. En tot cas, **el fill o la filla seran un do de Déu, que ha volgut que aquest sigui el fruit del seu amor.**

«El fill mereix néixer d'aquest amor, i no de qualsevol altra manera, ja que ell o ella “no són el resultat de l'exercici d'un dret, sinó que són un do” (*Catecisme*, 2378), són el fruit de l'acte específic de l'amor conjugal dels pares.

Això és així perquè, segons l'ordre de la Creació, l'amor conjugal entre l'home i la dona, i la transmissió de la vida, estan ordenats l'un a l'altre.

D'aquesta manera, el Creador ha fet l'home i la dona participants de l'obra de la seva Creació i, alhora, els ha fet instruments del seu amor, confiant-los la responsabilitat del futur de la humanitat a través de la transmissió de la vida humana» (AL 81).

«S'està difonent una mentalitat segons la qual la generació de la vida només és una variable dels plans dels individus i de les parelles.

L'ensenyament de l'Església es proposa ajudar els cònjuges a experimentar de manera completa, harmoniosa i conscient, la seva comunió com a espòs i esposa, juntament amb la seva responsabilitat de generar vida» (AL 82).

Heus aquí com Francesc es refereix a una altra conseqüència d'aquesta estreta relació entre la manifestació de l'amor entre els esposos mitjançant l'acte conjugal i la transmissió de la vida.

«En aquest context sento la necessitat d'afirmar que, si la família és el santuari de la vida, és a dir, el lloc on la vida és engendrada i acollida, constitueix una contradicció punyent que esdevingui el lloc on la vida és rebutjada i destruïda.

És tan gran el valor d'una vida humana, i és tan inalienable el dret a la vida de l'infant innocent que creix en el si de la seva mare, que cap dret atribuït al propi cos pot justificar la decisió d'acabar amb aquesta vida, que és un fi en ella mateixa i que mai no podrà ser considerada propietat d'un altre ésser humà. **La família protegeix la vida en totes les seves etapes, i també en la darrera.**

Per això, “«cal recordar a tots els qui treballen en centres sanitaris el deure moral de l'objecció de consciència. De la mateixa manera, **l'Església no tan sols sent la urgència d'afirmar el dret a la mort natural, evitant l'acarnissament terapèutic i l'eutanàsia**”, sinó que també rebutja fermament la pena de mort» (AL 83).

- Coneixies el pensament de l'Església sobre el matrimoni, la sexualitat i la transmissió de la vida? A què pot ser deguda la desorientació existent sobre aquestes qüestions?
- Pots dialogar sobre això amb persones que no pensen com tu, sense dificultat per exposar el teu punt de vista?

El nombre de vehicles a propulsió elèctrica creix de mica en mica.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Es fa urgent que els vehicles de transport siguin tots de tracció elèctrica

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Potser em direu que exagero dient que és urgent. Però jo crec que s'ha de dir així, ja que és conforme a la realitat. I això per què? Senzillament, perquè és l'única manera de frenar la contaminació atmosfèrica, que tant de mal provoca a la humanitat, i aconseguir uns nivells acceptables. I hi hem d'afegir encara que, juntament amb això, cal que es faci també un pla perquè les fonts d'energia que utilitzem siguin cada vegada més de les renovables. Tot això perquè la pol·lució atmosfèrica està arribant a un punt que ja es fa insostenible des del més elemental sentit humanitari. Només un exemple: a Barcelona passen cada any de mil els morts que són causats per la contaminació de l'aire que respirem, que, com sabem, provoca malalties respiratòries, cardiovasculars, neurològiques i també càncer. No m'ho invento. Ho diuen les estadístiques fetes per gent seriosa i competent. Que també ens informen que s'ha calculat que una tercera part dels casos d'asma infantil de la nostra ciutat provenen del mateix factor. I a escala mundial se'ns diu que la contaminació de l'aire és el cinquè factor de risc de mort a la Terra.

Ara bé, una de les causes més importants de pol·lució atmosfèrica és el conjunt de gasos emesos pels vehicles en circulació. Per això, hi ha veus que clamen pels cotxes elèctrics. Una d'aquestes veus és la de l'economista i diplomàtica Laurence Tubiana, que va ser una de les artífexs de l'acord de París del 2015, on es va debatre el que cal fer per deturar el canvi climàtic. És la presidenta de la Fundació Europea del Clima. Fa una crida per aconseguir l'emissió zero de gasos contaminants el 2050. I es lamenta, amb raó, de l'ajornament fins al novembre d'enguany, a Glasgow, de la nova tanda de negociacions. Constata, mentrestant, que a la Xina els cotxes elèctrics ja hi tenen molta acceptació i han assolit preus força barats. N'han de prendre nota els fabricants occidentals.

No podem ser pessimistes. Ja està creixent també entre nosaltres el nombre de vehicles a propulsió elèctrica. Però, és clar, no amb la velocitat que voldrien els experts en el tema. Val la pena tenir-ho en compte.

Les obreres de la mel dediquen moltes hores de feina per construir el nombre necessari de cel·les hexagonals.

TRADICIONS APÍCOLES (5)

La vida quotidiana de les abelles

Una colònia d'abelles sol oscil·lar entre trenta mil i seixanta mil insectes. Les obreres de l'abella de la mel dediquen moltes hores de feina per construir el nombre necessari de cel·les hexagonals, o alvèols, per tal d'emmagatzemar la mel i dipositar-hi els ous que pon la reina i, així, esdevenir el bressol de les cries. La vida de les abelles obreres consta de tres períodes, cadascun dels quals sol durar tres setmanes. Les tres primeres setmanes són de desenvolupament, les tres següents de realització de nombroses tasques a l'interior del rusc i, en les tres últimes setmanes, amb accions efectuades a l'exterior del rusc, principalment aplegar aigua, pol·len i libar, sense barreja de flors, el nèctar de les plantes mel·líferes en floració i, també, xuclar la melada, o saba, produïda per alguns arbres.

A l'interior del rusc, a més de la fabricació de les cel·les hexagonals, construïdes amb cera —amb una gran perfecció i que estalvien molt d'espai— el conjunt de les abelles obreres, especialment les més joves, fan de nodridores de les cries, mentre que altres contribueixen a la vigilància i a la neteja del rusc, tot expulsant els cossos de les abelles que van morint i, sobretot, participant en la tasca de regular col·lectivament la temperatura a l'interior del niu —que sol ser a l'entorn de trenta-cinc graus centígrads— i, així, evitar que morin les cries. En efecte, quan fa fred les abelles obreres més velles es posen damunt de les bresques on hi ha

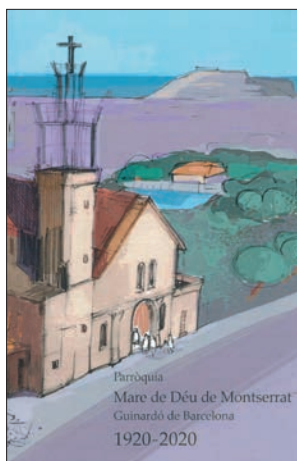
les cries maldant per cobrir les cel·les amb llurs cossos i formar un aïllament orgànic que eviti la pèrdua d'escalfor; en canvi, quan fa calor, algunes abelles s'agrupen i mouen ràpidament les ales a guisa de petits ventalls, mentre que d'altres van a la recerca d'aigua perquè la seva evaporació refresqui l'ambient interior del rusc. Quan la calor és excessiva a l'interior del rusc i és massa ple, tant, que les abelles no es poden aïllar suficientment les unes de les altres, llavors, per impedir una elevació excessiva de la temperatura a l'interior del rusc, algunes abelles surten a l'exterior, s'agrupen i fan «la barba», és a dir, les obreres s'uneixen per les potes les unes amb les altres i es penegen a l'exterior del niu.

La mel que les abelles guarden per a provisió durant l'hivern la dipositen a les cel·les de la part superior del rusc i, quan convé, la ventilen per tal que el contingut de l'aigua es redueixi. En dipositar la mel, les obreres hi posen amb el fibló una gota de verí i segellen les cel·les amb cera per tal d'assegurar la bona conservació, que és garantida per l'àcid fòrmic que duu el verí i que actua de conservant. La llum solar incideix directament en la vida de les abelles, ja que prefereixen treballar sobre la flor de les plantes que viuen en comunitats obertes, com ara en els prats i les brolles, més que no pas les que són dins dels boscos on hi ha menys claror. La setmana vinent, si Déu vol, us seguiré parlant sobre el treball de les abelles i com eixamenar.

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

AUTOEDICIÓ

Parròquia Mare de Déu de Montserrat Guinardó de Barcelona, 1920-2020
2021, 306 pàg.

Aquesta modesta publicació pretén fer una mirada retrospectiva dels cent anys de vida d'aquesta parròquia. No es tracta, evidentment, d'una història d'aquest període, sinó de reviure'n diferents moments per mitjà dels records d'algunes persones que hi van ser i altres que encara hi són. Un testimoni humil per a aquells que, en el futur, mantindran encesa la llàntia d'aquesta parròquia.

JAVIER AGUIRREAMALLOA

La historia de amor más grande jamás contada
Palabra, 2021, 416 pàg.

«No t'enganyis. Quan la dinyem, s'apagarà el llum i s'ha acabat.» Aquesta frase, sentida accidentalment per un professor de finances cristià de boca d'un alumne agnòstic, és la que va donar peu a aquest llibre. De manera suggeridora i personal es respon a múltiples possibles objeccions, dificultats i dubtes sobre el contingut de la fe cristiana.

XAVIER GUILLAMET

Els camins de l'amor
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2021, 168 pàg.

Els camins de l'amor no estan definits en una agenda, els construïm dia a dia amb les nostres paraules, amb actituds i amb fets. Anar pels camins de l'amor és una elecció íntima, individual. Som nosaltres que escollim quin camí seguirem. Discutir o dialogar? Abraçar o agredir? Odiar o perdonar? Sota l'òptica de l'amor tots els camins condueixen a la pau amb un mateix, amb els altres i amb Déu.

WILLIAM SOMERSET MAUGHAM

Una vil·la a Florència
Viena Editorial, 2021, 176 pàg.

Des del balcó de l'espectacular vil·la florentina on passa una temporada, la jove vídua Mary Panton fa balanç de la seva situació: li arribaran moltes ofertes de matrimoni, encara que el més assenyat seria triar l'afectuós i honorable Edgar Swift, destinat a un càrrec de responsabilitat a l'ambaixada de l'Índia..

MANUEL MONTALVO

Sin ti yo no
La Esfera de los Libros, 2021, 376 pàg.

Al final sembla que això va de ser feliç. La vida és una senzilla i curiosa successió d'alts i baixos. No sempre et trobes igual. Ni et sents de la mateixa manera. Jo he aconseguit arribar molt amunt. He somiat fort. I, sobretot, durant una bona temporada, vaig aconseguir viure sense por. Però, sabeu quin és el problema d'arribar tan amunt? Que quan caus, el cop pot ser mortal.

MIQUEL CASTELLS

100 tresors dels escacs per descobrir
Cossetània, 2021, 240 pàg.

Aquest joc, amb més de 1.500 anys d'existència, fa que milions de persones siguin feliços jugant, aprenent o resolent problemes mentre posen a prova la seva memòria i concentració. Aquest llibre apropa, des d'una perspectiva catalana, les diferents realitats de l'escac: joc, esport, ciència, cultura i art.

CRÍTICA DE CINEMA

JOSAN MONTULL
Salesià

¡A TODO TREN! DESTINO ASTURIAS

DIRECTOR: Santiago Segura
GUIÓ: Marta González de Vega, Santiago Segura
INTÈRPRETS: Santiago Segura, Leo Harlem, Luna Fulgencio, Sirena Segura, Alan Miranda, Florentino Fernández, entre altres
Comèdia
Espanya
88 minuts

Diversió «Segura»

Santiago Segura torna a les sales de cinema que, per tercer any consecutiu, aposta per una comèdia familiar en la qual, una altra vegada, dona vida a un pare en dificultats.

El Ricardo és un pare molt responsable que decideix portar el seu fill a un campament a Astúries. Diferents pares decideixen que sigui ell l'encarregat de portar un total de sis nens fins a Astúries. Se li uneix com a «cuidador» l'extravagant i irresponsable Felipe, avi de dos dels nens. Però, quan el tren arrenca, els adults són a l'andana i els nens es queden sols al tren. Aleshores comença una esbojarrada persecució liderada per un pare i un avi, dues generacions que han de bregar amb els seus problemes; i un esbojarrat viatge per part dels nens, on faran totes les trapellereries que no s'atreuen a fer davant dels grans.

La pel·lícula no té cap altra pretensió que divertir. I Santiago Segura, bon coneixedor de l'ofici

i allunyat feliçment de la grolleria de Torrente, regala un film amb un ritme trepidant en el qual els gags se succeeixen d'una forma molt ràpida. No tots tenen la mateixa gràcia, certament, però el conjunt és molt satisfactori.

Tota la força de la pel·lícula descansa en uns actors fantàstics. Leo Harlem i Florentino Fernández estan sensacionals; l'aportació d'«El Cejas» és certament molt graciosa. Els nens davant de la càmera estan en el seu element, divertits, graciosos, gamberros. Com en els seus treballs anteriors, Segura ofereix cameos a amics que, com Antonio Resines o Josema Yuste, apareixen breument a la pantalla.

Que ningú busqui grans missatges a la pel·lícula de Segura. Hi ha humor blanc i bon rotllo des del principi. Amb un metratge ajustat i un tempo mesurat, aquest embogit trajecte a Astúries ofereix un viatge familiar i divertit, i amb un intent de moralitat estimulante.

Perfecta per riure en família.

AMB BON HUMOR

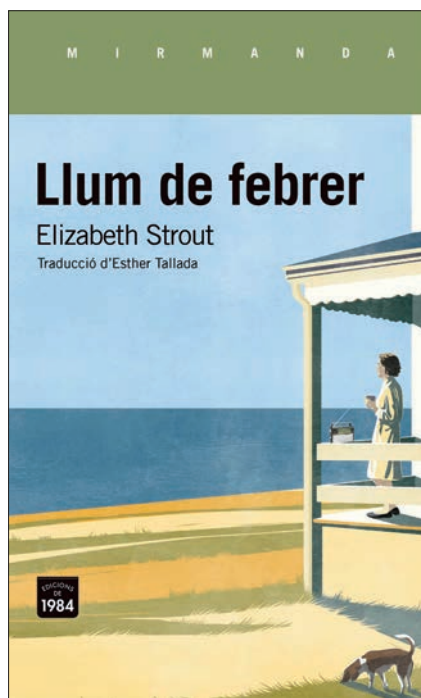

CRÍTICA LITERÀRIA

ROSA M. BOIXAREU VILAPLANA
Biblista

El pas del temps

ELISABETH STROUT

Llum de febrer
(Traducció Esther Tallada)
Edicions de 1984, 2021, 379 pàg.

També podria intitular aquest comentari «Sobre l'honestedat», perquè tant l'Olive com els altres personatges es mostren tal com són, no volen semblar ni dissimular res. Són així i així es mostren.

L'Olive Kitteridge viu en un petit poble, que ben bé podria ser qualsevol lloc on hi passen coses importants per a les persones que hi viuen i transiten. Emmarcada a la vellesa, sense dramatismes, de l'Olive i d'alguns dels personatges que l'acompanyen; gent corrent, aquesta gent que trobem, que som, arreu, passem i passen, no veiem i no ens veuen, és l'autèntica vida de cada dia. *Llum de febrer* és una novel·la sobre aquesta vida quan afronta el darrer tram: la solitud, la nostàlgia, la companyia, la necessitat de «l'altre», de comprendre i ser compresa, la culpa, el perdó, si més no. I tot això flueix al llarg de la narració, captant l'atenció amb un estil amable, cuidat, enginyós, que va penetrant suaument a mesura que s'avança en la lectura: com el pas del temps, amb els seus contrastos, com la llum de febrer que anuncia la primavera però encara no és. És una història de progressiva decadència física i plenitud personal, que no sempre arriba.

En una entrevista Strout diu: «Els personatges són el més important en tot el que escric. La gent em fascina: sempre ha estat així. Per això intento arribar al fons dels altres, sempre hi ha alguna cosa interessant.» No podem aïllar els personatges del llibre perquè formen, formem, part d'un engranatge en el qual destaca la història de l'Olive com en el dia a dia destaca la nostra pròpia història relligada amb tantes altres; però no és l'única història. I en aquestes històries, enmig dels sentiments i les sensibilitats que es manifesten, no hi ha judicis de valor sobre els personatges i les seves accions: som un trosset de cadascun. Val la pena fixar-se en les relacions i el lligam afectiu que les alimenta: per exemple, la de l'Olive amb el seu fill Christopher, amb en Jack, amb la Betty, amb la Isabelle. Els dos darrers capítols, brillants. Com els altres.

RAUXA

La cultura per ella mateixa

Sense la Grècia clàssica és impossible entendre la nostra civilització occidental i per extensió la de la resta del món. L'univers hel·lènic antic va ser un fenomen molt singular perquè, a diferència d'altres grans civilitzacions del moment, com ara Egipte o Mesopotàmia, va aconseguir aquesta influència universal sense necessitat de formar cap gran imperi. L'edat d'or del món grec (amb Sòcrates, Plató, Aristòtil, Sòfocles, Fídies, Pèricles...) va tenir lloc amb el règim polític de les ciutats estat, petits nuclis independents els uns dels altres que florien a banda i banda de l'Egeu. D'una manera semblant, segles més tard Itàlia es va convertir durant la baixa edat mitjana i el Renaixement en el gran focus cultural d'Europa. Quan Giotto, Dant, Miquel Àngel o Palestrina van crear les seves obres mestres, Itàlia, com a estat, no existia. Tot era un conjunt de ciutats i regnes, sovint en disputa, i és evident que aquesta fragmentació política no va anar en detriment de la creació cultural.

Aquests dos exemples, que no són pas anecdòtics, il·lustren prou bé que una civilització, pot ser forta i influent i no anar necessàriament associada a l'existència d'un gran estat que sigui el garant d'aquesta cultura. El nostre món contemporani, governat per grans imperis, des dels Estats Units fins a la Xina, és una bona mostra que les grans potències polítiques poden acabar generant un preocupant desert cultural. L'art, la literatura, la música o el pensament floreixen no pas quan compten amb la promoció de la totpotent administració, sinó quan troben l'ambient cultural propici i hi ha persones que hi creuen i tenen la voluntat de conrear-los.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Altres bisbats

EXERCICIS ESPIRITUALS

Del **diumenge 22 d'agost al dimarts 31**, a Azpeitia (Guipúscoa), exercicis espirituals amb Eduardo López, s.j. Més informació: tel. 943 025 025.

UNIVERSITAT DE LA MÍSTICA

Del **dilluns 30 d'agost al diumenge 5 de setembre**, a Àvila, V Congrés Mundial Santjoanista sobre *Epistolario y escritos breves de san Juan de la Cruz*. Més informació: tel. 920 352 240.

Barcelona

FESTA DE L'ASSUMPTA

El **dissabte 14 d'agost** es col·loca al temple de la parròquia de la Concepció la imatge de la talla de la Mare de Déu Dorment en una artística llitera, bellament guarnida amb imatges d'àngels i flors; a les 17.30, celebració comunitària de la Penitència; a les 19.00, primeres vespres solemnes; el **diumenge 15**, a les 11.30, eucaristia concelebrada. Missa de Lourdes de Jean-Paul Lécot (orgue: Lórién Santacana); a les 19.00, processó pel claustre de la basílica amb la imatge de la Mare de Déu Dormida, participació especial de les religioses assistents a l'acte i segones vespres solemnes. Basílica de la Puríssima Concepció (c/ Aragó, 299 - Barcelona).

SANT PERE DE LES PUEL·LES

Del **diumenge 23 d'agost al dissabte 21**, al monestir de Sant Pere de les Puel·les, recés *L'harmonia de la teva vida* amb Conxa Adell (tel. 932 038 915).

Girona

SANT FELIU

El **diumenge 1 d'agost**, a les 18.30, el bisbe Francesc Prado presideix la missa de la festa de Sant Feliu a la basílica de Sant Feliu de Girona.

Sant Feliu de Llobregat

SANTS JUST I PASTOR

El **divendres 6 d'agost**, a les 12.00, el bisbe Agustí Cortés presideix l'eucaristia a la parròquia dels Sants Just i Pastor de Sant Just Desvern amb motiu de la festa major.

FESTIVAL INTERNACIONAL ORGUE DE MONTSERRAT

El **dissabte 7 d'agost**, a les 21.00, concert de l'organista Ryehee Hong a la basílica de Santa Maria de Montserrat. Reserves: <https://abadiamontserrat.cat/FIOM>.

Solsona

SANTUARI DEL MIRACLE

Del **dilluns 9 d'agost al diumenge 15**, exercicis espirituals amb Josep-Miquel Bausset a partir de l'encíclica *Fratelli tutti*. Més informació: tel. 649 465 814.

Tarragona

NIT MUSICAL

El **dissabte 7 d'agost**, a les 21.30, concert *Luna Roja*, a *García Lorca* amb l'Orquestra de Cambra Terrassa 48 amb Quim Térmens al santuari de Sant Magí de la Brufaganya. Reserves: <https://brufaganya.cat/home>.

Vic

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

Els **dijous d'agost**, a les 10.30, activitat *Jocs i dracs al Museu per a tota la família*. Reserves: tel. 938 869 360

COVA DE MANRESA

Del **dissabte 21 d'agost al dilluns 30**, exercicis espirituals amb Diego de Haro, s.j. Més informació: tel. 938 720 422.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè l'Església rebí de l'Esperit Sant la gràcia i la força per reformar-se a la llum de l'Evangeli

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Rosa Maria Boixareu, Agustí Codinach, Quique Fernández, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Oriol Jara, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Antonio Mora Vergés, Josán Montull, Francesc Nicolau, Joan Palero, Quique, Jesús Renau, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Josep Ruix Vinyet, Valentí Serra, Lluís Serra, Lluís Solà, Sebastià Taltavull, Conxita Tarruell, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

CARME MUNTÉ MARGALEF

Llorenç Gomis va ser un personatge polifacètic que va exercir una enorme influència en el panorama periodístic i cultural de la segona meitat del segle XX. Poeta, periodista i mestre de periodistes, Gomis era un cristià compromès amb el seu temps i un gran humanista. Coincidint amb el quinzè aniversari de la seva mort i els setanta anys de la fundació d'*El Ciervo*, el periodista Jordi Pacheco dirigeix un documental que vol reivindicar la figura i el llegat de Llorenç Gomis.

Com sorgeix la idea de fer un documental sobre Llorenç Gomis?

Vaig començar a llegir els editorials de Llorenç Gomis a *El Ciervo* pels volts de l'any 2004, poc abans que morís. Des del primer moment, la seva manera d'escriure i de mirar la realitat em van marcar molt, per això, tot i que no el vaig arribar a conèixer personalment, el considero el meu principal referent periodístic. Durant els darrers quinze anys s'han publicat diversos llibres que recullen part de la seva obra, però fins ara no s'ha fet cap projecte en format audiovisual que doni veu a les moltes persones que van gaudir del mestratge de Gomis, ja fos a les aules o als diferents mitjans en què va treballar, i que puguin parlar del seu llegat amb coneixement de causa.

Què destacaria de la seva persona i obra?

Es definia com a poeta, periodista i catedràtic, en aquest ordre. La seva obra poètica, d'una gran originalitat i bellesa, és potser el seu vessant més ignorat. Com a periodista, al marge de fundar i dirigir *El Ciervo* durant més de cinc dècades, va ser director d'*El Correo Catalán* i després editorialista de *La Vanguardia* per més de vint anys. Com a professor, va impartir classes de Periodisme a l'Escola del CIC (Centre d'Influència Catòlica), a l'Autònoma de Barcelona i a Blanquerna. Com a articulista era fascinant, va deixar una empremta inesborrable en molts lectors. Els

Jordi Pacheco dirigeix un documental sobre el fundador d'«El Ciervo»

«Cal reivindicar el llegat de Llorenç Gomis»

seus textos eren excel·lents i molt llegits, tant els editorials d'*El Ciervo* com els articles a *La Vanguardia* o a *Destino*. Cal reivindicar el seu llegat perquè, en temps d'immediatesa i de polarització com els que vivim, el periodisme ha d'aportar serenor, reflexió i voluntat d'entesa. I això Llorenç ho feia com ningú.

El Ciervo ha fet 70 anys. És el principal llegat de Gomis?

És el principal llegat d'en Llorenç i de la seva dona, la Roser Bofill. Des del punt de vista editorial, *El Ciervo* sempre s'ha mantingut fidel a les bases que van marcar en Llorenç i la resta de fundadors: la cultura; la religió (una religió que «mira, busca, pregunta, dubta i té poques certeses, però profundes»); el bon humor, la ironia i l'atenció a la vida quotidiana. És una revista, però per damunt de tot és una comunitat d'amics.

Per finançar el documental, ha impulsat una plataforma de micro-

mecenatge. Com s'hi pot col·laborar?

El finançament és l'aspecte més difícil d'un projecte d'aquestes característiques. Actualment, la inversió de la televisió pública en aquesta mena de produccions ha minvat molt i, almenys en aquests moments, és difícil per a una productora jove com la nostra aconseguir un acord de coproducció. No obstant això, no ens rendim. Comptem amb la complicitat d'algunes institucions i recentment hem impulsat una plataforma de microfinançament (<https://llorençgomis.com>) adreçada a aquelles persones interessades a fer-se mecenes del projecte amb donatius lliures a partir de 10€. Hi ha casos similars de documentals biogràfics que han optat per aquest recurs i els ha funcionat. En Llorenç Gomis es mereix aquesta pel·lícula, confiem que hi ha molta gent que té ganes de veure-la i que ens ajudarà a fer-la possible.

ROCA, 100 ANYS D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a **roca.es**

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

The Roca logo consists of the word 'Roca' in a bold, blue, sans-serif font. Below the text is a stylized blue wave graphic that underlines the letters.